

Σελύδα

ΔΙΟΝΥΣΟΣ

ΔΙΜΗΝΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θ. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

ΛΥΡΙΚΕΣ ΠΡΟΞΕΣ - ΤΟ ΡΗΜΑΔΙ

Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

Ο ΧΟΤΖΑΣ - ΒΡΕΧΕΙ - ΑΠΛΑΣΤΟΙ ΚΟΣΜΟΙ

ΑΙΜ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η ΑΣΚΗΜΗ

ΕΛ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ο ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ - ΟΛΑ ΕΧΟΥΝ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙ

С. BALMONT

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

V. BRUSSOV

ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΑΠΡΙΛΗΣ - ΜΑΗΣ 1919

ΧΡΟΝΟΣ Α' ΑΡ. 1

ΠΟΛΗ

ΣΑΝ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μᾶς εἶχαν μάθει, παραμύθια μακαρίτρας γλῶσσας, πὼς μιὰ φορά, τὶς νύχτες, οἱ χειρονομίες, λέει, χαλκοδάκτυλες ξεσκίζαν τὴ θολούρα τοῦ βαρεμοῦ καὶ κρεμιοῦνταν στὸ κενό, οἱ χειρονομίες λέει — παραμονές ὑπερούσιας ὑπαρξῆς — καὶ κλέβαν ἀπ' τὸ κενὸ κ' ἀπ' τὸ κενὸ κλέβοντας πλάθαν, σὰν ἀνατριχίλα ἀψηλόκορμη, ἕναν ἴσκιο-εἰδῶλο — οἱ χαλκοδάκτυλες χειρονομίες.

Καὶ μοιραῖα, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ὅπως καὶ στὰ χρόνια τῆς μακαρίτρας γλῶσσας, ἦρτε νὰ βγῆ ὁ «Διόνυσος» ἴσκιος-εἰδῶλο.

Γύρω μας, βέβαια, βαθειὰ ἡ νύχτα, κ' ἡ φωνὴ μας σιγαλὴ ὅπως οἱ φωνές πού τὶς νύχτες ξεπροβοδοῦν κάποιον φόβο. Κ' ἡ φωνὴ μας ὑστερικὰ μεθυσμένη ὅπως οἱ φωνές πού καρτεροῦν κάποιον φωτόσυρτο σάλεμα ν' ἀρθῆ νὰ σώσῃ τὶς θύμησες ἀπ' τὴ σκλαβιά τῆς οὐμίχλης.

Μέσα στὶς θαμπές ὥρες γητευτήκαμε ἀπὸ γλυκοξέφωτα ξενυχτισμένων, καὶ σ' ἕνα φτερανάσατο ἠδονισμό, πὺν θάγερνε, μαντεύσαμε ὅλη τὴν σκιερὴ ἀνία πὺν θ' ἀκολουθοῦσε, σὰν ἀφεύγατο στοίχειωμα τῆς ἀπομόνωσης, καὶ ψηλαφιστά, ὀραματισμένοι πάντα ἀπὸ Διονυσιακοὺς πόθους, ἀνάψαμε τὸ λυχνάρι μας — ἔτσι δὲ μπορούσαμε παρὰ νὰ τ' ὀνομάσουμε «Διόνυσος» — καὶ καλέσαμε καὶ καλοῦμε ἀκόμα γύρω μας συντροφίες — ξεστρατημένους νυχτοδιαβάτες.

Δὲν ὑποστηρίζουμε πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴ τόλμη πὺν κνηγῶντας ἐλεύθερη τὰ καινούργια — κι αὐτὰ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὰ βαθιορέγεται κάθε ἰδιοσυγκρασία ἀληθινὰ ποιητικὴ καὶ νέα — φέρνει τὸν τεχνίτη πρὸς τὰ ἀνώτερα φῶτα μιᾶς τεχνικῆς μ' ἄγνωστους γύρους. Στὴν πατρίδα μας ἴσια μὲ σήμερα — ἔξω ἀπὸ λίγα κρούσματα περιορισμένα — δὲ βλέπαμε παρ' ἀναιμασήματα τῶν πρὸ κοινῶν πὺν μᾶς ἔδωκε ὁ περασμένος

αιῶνας· Τὰ ἴδια, πάντα τὰ ἴδια ἀρχιτεχονικὰ τίποτα. Κάποτε, μὰ κι αὐτὸ δυστυχῶς πολὺ σπάνια ἀκοῦμε τὴν πρωτοτυπία νὰ τὴ σέρνει χάμου, βρισμένη καὶ φτωχική, κάποιος ταυρολαίμης φρουρὸς τῆς ἀνάλλαχτης κοσμικῆς βλακείας.

Τώρα ἐμεῖς ὄνειρευτήκαμε τὸ «Διόνυσο» σὰν ἓνα τίμιο ἄσυλο γιὰ τὶς τολμηρὲς κ' ἐμπνευσμένες πρωτοτυπίες, ποὺ ἴσως νὰ σκανδαλίζαν ἄλλες φρόνιμες (1) διεύθυνσες περιοδικῶν.

Ὁ σκοπὸς τοῦ «Διόνυσου» θὰ ἔχη ἐπιτύχη, κι ἂν ἀκόμη οἱ σελίδες του δὲ χρησιμέψουν παρὰ σὰ μαρτυρολόγιο ἐκείνων ποὺ δέχτηκαν νὰ θυσιαστοῦν μέσα στὴ λογοτεχνία μας, γιὰ τὸ βλαστολόγημα τοῦ καινούργιου.

Οἱ κοντόφωτοι ποὺ συνειθίσανε ν' ἀγαποῦν τὶς νοικοκερίστικες φόρμες, θέλουμε νὰ μὴ μᾶς ξέρουν, ἢ ἂν κατὰ δυστυχία μᾶς ξέρουν, θέλουμε νὰ μᾶς περιφρονοῦνε.

Ὁ «Διόνυσος» δὲ δημιουργήθηκε γιὰ τοὺς πολλοὺς, καὶ οὔτε γενικὰ γιὰ τοὺς λίγους ἀλλὰ γιὰ τὴν πιὸ ἐκλεκτὴ ομάδα τῶν λίγων.

Ἡ φωνὴ μᾶς ζεῖ τὰ γλυκοξέφωτα δραματίσματα τῶν ἀγρουπνισμένων.

ΛΥΡΙΚΕΣ ΠΡΟΖΕΣ

I

ΤΟ ΤΥΦΛΟ ΣΠΙΤΙ

— Χαρίζεται στὸν ἀξέχαστο
καὶ στὸν ἀκριβό μας Δ. Βορίδη —

Οἱ καιροὶ γεράσανε — πιστέψτε το — εἰ καιροί, συντυχιᾶς ἀνάψυχες,
γεράσανε — — —

Ἴσως νὰ βρέξη ἢ ὠριμότητα τῶν μουχρωμάτων — — ἴσως νὰ ξαναγεννηθῆ ἓνας ἀργὸς θάνατος ἀπὸ ἀσημένιο τρέμισμα' κι' ἀπ' ἀγιοκλίματα, μὲ τὶς νοσταλγεῖες καὶ τὶς μαντεῖες τῶν βραχωμένων χιονόκαιρων — — ἓνας ἀργὸς θάνατος συναξαριῶν — — —

Ὁ ἀγέρας κυλίστα ἀκόμα — ἀλογισμένο λούφασμα — στὸ δῶμα τῆς ἀπρόβγαλτης ἡρεμότητος — στὰ καστέλια τὸν καρτεροῦν οἱ γκριζες ἀχαμνοσύνες τῆς πύχνης — —

Ἴσως νὰ βρέξη — — πρωτόχυτα πλανόλογα — —

Ἡ Ἐκκλησιὰ δὲν ἀκούστηκε —

Στὸ σπιτί τὸ τυφλὸ τρίζουν οἱ μαζωμένες ἄρρώστιες — κι ἀσπρομιχλώνουν βαθειά, τὰ μακρὰ ὀγκώματα — —

Ἡ βραδυὰ ἔσειρε πίσω τῆς ἀρχοντικῆς φωνῆς μνημείων, καὶ μενεξεδέων ἤχων ἀγάλματα — στὸ τυφλὸ σπιτί ἔπεσε ἡ νύχτα σὰ γύρεμα ξέφρενου ἀνεμόβογγου — —

Ἡ Ἐκκλησιὰ δὲν ἀκούστηκε —

Τριπαλιὸ τὸ ἄπειρο ὄλο καὶ χύνει ἀπ' τὸ κοῦφωμά του τὰ θολοστέφανα τῆς ἀπειλῆς — Κ' ἐκεῖ περνᾷ βορρινὴ βραδεῖα χαμηλοφρύδα —

Ἡ Ἐκκλησιὰ δὲν ἀκούστηκε —

Στὸ τυφλὸ σπιτί χαλαρώνεται ἡ ἡλικία τῶν σύγνεφων — καὶ γιὰ κρυφά, τὰ δαιμονικὰ στίς σάλλες στραγγαλίζουν τ' ἀχτύπητο μεσονύχτι — κραυγὴ σ' ἀτέλειωτη γέφυρα — —

Τὰ θαμποσόβλια θριμμένα πάντα μέσα στήν ανάσα τοῦ σπιτιοῦ —
ἰσκιουργάσματα νυχτερινῶν μύλων. — —

Οἱ τοῖχοι τῆς ἀλλῆς — ἀνομίλητες ἀνάβρες ἐρημοσύνης, γλυκα-
σμοὶ ξεδυφασμένων — καὶ στὶ σκαλιὰ ληθαργημένων εἰκόνες, ποὺ
στάθηκαν σκλάβοι ἀνεργῆς ἐποχῆς. —

Κι ἀνομίλητες ἀνάβρες ἐρημοσύνης οἱ τοῖχοι τῆς ἀλλῆς — —

Μέσα στήν τυφλότητα δαιμονικὰ πλάθουν τὴ ζήση τοῦ κρυφοῦ —
καὶ ξαφνικά, ράγισμα σὲ δρυμοθόλομα, σμίγουνε μαγιοκύμβαλα, καὶ
τὰ ὄνειροβλέφαρα φαρδαίνουν τὴ βαρύχρωμη λαλιὰ — σὰ νὰ μαντέ-
ψαν ἔν' ἄγνωρο ἀντίφεγγο καὶ κουρσεμένη τὴ σκιά. —

Δὲν ἀκούστηκε ἡ Ἐκκλησιὰ —

Ἐδῶ ἀπὸ βαρύχειλα σαλέματα, ἄφαντων δένδρων, φευγάτοι στρο-
βιλλίζουσι ἀέρινοι ρυθμοὶ — καὶ κράσπεδα ἐδῶ οἱ νυσταγμοὶ μαρτύροι
ἀλαργινοὶ! — —

Κι ἀκόμα ἐδῶ λίγες πράσινες προφητείες, ποὺ δὲ δηλώθηκαν
στοὺς κάμπους — κι ἀκόμα ἐδῶ οἱ καματερές μέρες ὅπως βογγί-
σματα ματιᾶς — Καὶ γιορτάσια περπατισιᾶς — — κι' ἀγεροσέρ-
νεται ἀκόμα ἐδῶ ἓνα δειλινὸ ἀρχισμένο σὲ χλωμισμένο καιρὸ — —

Στὰ φαρδιά συρτάρια φόφησαν οἱ τύχες ποὺ σπερώθηκαν στ'
ἀστρόφωτα βαλτοτόπια — — φόφησαν οἱ τύχες — παράδαμα κι
ἀχνιές — —

Καὶ σαρώνονται, καὶ περνοῦνε ἐδῶ οἱ χαμοὶ, κομπολύγι — σειρές
ποὺ στάθηκαν γιὰ νὰ διοῦν τὰ πρόσωπα τ' ἄσπρα καὶ ποὺ θωροῦν τίς
πυρές θύμησης σὲν πρόσωπα ἄσπρα — — σαρώνονται οἱ χαμοὶ —
Ἐρωῖσμοι πελαγοδρόμοι δασκαλεύονται ἐδῶ ἀρχοντιές μελλεντικῆς

Στὴν ἀχνάδα ἀνατριχίλες τρέχουν — πείνες ποὺ φάγανε τὸ αὔριο
— Οἱ ὄρες χωρὶς διάδα κουφαίνονται στὸ σουδάριο τῶν τρόμων — —
κι ἀνεβαίνει τὰ σκαλιὰ τὸ φρύμαγμα τῆς ἀγρυπνίας — καὶ στέ-
κεται στὰ σκαλιὰ ὅπου δὲ μιλοῦνε οἱ ὄρες χωρὶς διάδα — —

Ὁ ἀγέρας ἄφωτος καὶ λιγνοχέρης ὄνειροστρώνει τὴ θαμποσύνη —
σὲν ἀγιοσύνη — —

Ἡ Ἐκκλησιὰ δὲν ἀκούστηκε —

Πλαφόνια μακραίνουν μὲ ξώμπλια — καὶ γιὰ ξώμπλια στὰ πλαφόνια,
αἰώνια νεκράνια — — Πλαφόνια μακραίνουν, καὶ τὰ ξώμπλια τὰ μαν-
τεύουν ἀχνοὶ ἀκρολημνιάς — — Πλαφόνια μὲ ξώμπλια — —

Πλαφόνια — σκυφτὰ βαργωμίσματα — σᾶς κρατοῦν καὶ σᾶς σέρνουν
ἀργεὶ χέχλοι νύχτας καὶ σᾶς φτεροφέρουν ὡς τὰ τυφλὰ μάτια —

Τ' ἀόμματα τὰ μάτια — βαριόνυστες ματιές φρύνων — Πότε ἀσημῶ-
νουνε — πότε ξέφωτα λιγώνουνε τὴ μέρα — —

Κ' ἓνας σταυρός, στὸ κάθε τυφλὸ μάτι μπρός, σιδεροκάρφωτος —
ἓνας σταυρός . . .

Ἄτενίσματα ποὺ γνέθουν τὰ ξώμπλια — οἱ χόχλοι πίσω ἀπ' τίς
ἀγρύπνιες — — Ἀναδλέμματα κορμιασμένα τῆς ἀνεργῆς ἐποχῆς ποὺ
κύλισε καὶ σταμάτησε — —

Καὶ πάντα τὰ ξέφωτα τὰ μάτια, μὲ τὸ σιδεροκάρφωτο σταυρὸ, σὰ
νὰ ζητοῦνε κάτω — σεληνιακὸ ἀχνό — —

Ἡ σκαλιὰ τῶν ἰσκιῶν φουντώνει, καὶ ματώνει ἡ σκοτεινιά, ὅπως
ρηγγάρχη ὄνειροσμάρι —

Γαληνὰ τρισαγιάζει τὸ κρυφανάδεμα μὲς' στὸ τυφλὸ σπίτι — καὶ
μύρεται γιὰ ἓνα ταξιδεμένο χαμὸ τῆς ὀμίχλης, ποὺ ἡ θάλασσα ἀφροκο-
πᾶ τὴ θύμηση του, καὶ μύρεται — ἡ θάλασσα ἀφροκοπᾶ τὴ θύμηση του,
κάτω ἀπ' τὸ νύχτιο ἄπειρο, ὅπου μιὰ ἀνάσα ὑπέρχωρη σωπαίνει τὴ
σιγαλιὰ — —

Οἱ καιροὶ γεράσανε — πιστέψτε το — καὶ πάντα τὰ ξέφωτα τὰ
μάτια γυρεύουνε — γυρεύουνε — — σεληνιακὸ ἀχνό — —

Καὶ ταξιδεύουνε οἱ χαμοὶ τῆς ὀμίχλης. — —

II

ΑΨΕΝΤΙ

Δὲν ξαφνίζουμαι — οὔτε σὲν τὸ ἄχανο τῆς θαμπάδας — —

Καὶ στὴ μέθη ἀναθυμῆμαι τὸν κρῦο ἀντίφεγγο τῆς παραδομένης
βροχαριᾶς — — κι ἀναθυμῆμαι πάντα μιὰ λαχτάρα, ἀπὸ ἡρεμίες
εὐχῆς.

Δὲν ξαφνίζουμαι μαζί σου, πράσινο ὄνειρόφεγγο, σταλμένο ἀπ' τῆς
Μοῦσας τὰ ματόκλαδα — ὅταν σκέθρωνε τὴν ἰδέα μὲς' σὲ μυστικὸ, ξωτικὸ
ἀπὸ βαρβαρῶσῆς — —

Μαζί σου σιγαλιές γαληνοπείραχτες — και βραδιές τρίςθαμπες — και
βραδιές με παραδοξότητες μύρων — —

Σιγαλιές κρυγότοπων — — έκστασες χρυσόγλυπτες — — και
μεριάζετε και φτερουγιάζετε μέσ' στο στρόβιλο των άόριστων — άπεριο-
ριστων διαταγμοί που τή χλαλοή τή συνάζετε άπ' τήν άθώρητη συρροή —
. . . Ω! ψύχωσες, ό μυροχόος περνά στην τρέλλα τής νάρκης μου —

Μαζί σου σειρές χρωμάτων, πότε σκλάβες πονηρομίλητες — πότε ρηγο-
περπάτητες — σειρές χρωμάτων μαζί σου — —

Θησαυρός σύγχυσης — —

Κόκκινα . . βαθαίνουν κρεμεζιά — μερτζανιά — ύστερα μαδιά . . .
κι όλα πράσινα —

Σ' άφροκυνήγημα θύμησης όλα χαμοπετούνε ύστερα — —

. . . Πλανίσματα κόπου — — και φεγγάρια μισόγεμα — —

Είναι κάποτες κάποιιο καιροί που για χάρη σου προβάλλουσε οι
έρημιές — σα ξαφνίσματα από ευωδιές —

Κ' οι ίσκιιο σιμά μου παίρνουν τ' άφορα ύπνοδλέφαρα — για
χάρη σου —

Με τους ίσκιους σιμά μου, δε ξαφνίζουμαι — —

Μέσα σ' αυτή τή μεγάλη αίθουσα — οι πολυέλαιοι άκόμα καίνε! —
ή μονοτονία, σε σκοθρα αίματα, ελο γεννά με δουλέματα καθημερνά —

Περνούν, σα μέσ' στον άγέρα που συννεφώνει, άμίλητες άράδες —
ιδιες αυγινές ήμεράδες . . και χρώματα που τα λέει, σα λαγγεύει, τό
σουραύλι —

Στή μεγάλη αίθουσα — οι πολυέλαιοι άκόμη καίνε! — —

Τώρα περνούνε των λογισμών μου οι άχοφαντασιές — όπως οι μαι-
ρασιές τής χειμωνικής φρίκης άπ' τα πόδια των τελώνειων —

Των αιώνιων τό λίγνεμα χορεύει σ' ένα στρόβιλο άόριστων — Με σα-
κάτεμα άκαχόνιστων βαραίνουν οι όμιλίες — —

Στή μεγάλη αίθουσα . . . Και τό τέλος της τ' όνειρεψε τό χαρακότη

Εύλαθητικό θρόισμα από μιá πιό εκεί λατρεία — τό χαρακότη —
Και βραδιάζει σα θρησκεία —

— — —
Ο μυροχόος περνά στην τρέλλα τής νάρκης μου —
Και ζητώ τ' άφροστρόβιλα άκέρια πριν όνειρευτώ — και μονόφυλλα
τά χαμοκαίρια — — τά ζητώ —

Ζητώ να μου κράζετε Ρήγα τής βαρύχρωμης άναπνοής και των
ξέχειλων χαμόγελων, μέσ' σε βραδοτόπια με σκιές άνάκατα — —

— — —
Οί τύχες των καιρών έφύγανε — σημαίες του μαγευτή —

Κι ό κορνιαχτός των ξένων ήχων θα λαγγευτή και θα γεράσει σαν
έσπερα μεγάλης χώρας — —

Τώρα κράζτε με Ρήγα τής κακαβλέφαρης πίστης, γιατί έχουνε φύγει
οί τύχες των καιρών με σταλοβολήματα βαθωσύνης —

Τώρα μη με λησμονάτε μέσ' στο χτίκιασμα των λαλητών — μη με
λησμονάτε

— — —
Μανιακά άγρύπνια μ' έμένα, θα ζητήση τους ξέχρωμους όρθρους,
πίσω άπ' τό βάρος τής σκοτεινότητας — και θ' ακολουθήσουν ύστερα
μεγαλόχρωμα φορέματα σ' άσκητικά γητέματα μ' έμένα —

. . . . Τ' ανασάσματα γύρω μου άπειρόθελα —

Έλάτε μη με λησμονάτε σε βίγλισμα τρικυμικό —

Έλάτε, και τή μεγάλη Κυριακή πνίξτε την στο σύντριμα τής ώρας —

Τής γνώρας τά χτυπήματα θέλω να λιανίζουν τήν έννοια των μεσάνυχτων —

Έλάτε πριν να με ζώσουνε των σάθανιων οι φρίκες —

. . . . Σαρώθηκε ή ύπαρξη του μυροχόου — Τώρα . . .

Κάποιοι πέρασαν

Γαλοζόπετρες κυλούν! όνειράτα χτυπούν και περνούν τά χτυπήματα
— λευκές στολές που δεν έφυγαν — —

Και περνούν τά χτυπήματα — θολομιλήματα — —

Οί πολυέλαιοι άκόμα καίνε! — Κυνηγήματα σωσμένα —

Οί πολυέλαιοι άκόμα καίνε — τρέμισμα έρημιές —

Έξω στο μεγάλο κήπο, ένα δένδρο γουρλιάζει μέσ' στη νυχτιά —
έρημιά

Κ' ένα σάλπισμα βραχνιάζει στ' άνάκουστα . . . Τό χρώμα — χρωμα-
τισμοί αισθημάτων — ελο χρώμα σ' άχρωμες ύπαρξεις — Θησαυροί
σύγχυσης. — —

Γύρω σ' ἔλους, πού ἔφυγαν, δεμένα καί κομπιασμένα τὰ μουσικά
ὄνειρόφεγγα — —

Οἱ πολυέλαιοι ἀκόμα καίνε! — κοπαδιαστὰ καντίλια, σ' ἓνα καιρὸ
χιμκιρικό — —

III

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

Μέσα σου γυμνώνεται μιὰ μέρα —

Γύμνια μιᾶς μέρας μέσα σου πού βραδιάζει κι ἀνάφτει — καὶ λογιάζει
τὴ βιάση κάποιας φευγάλας θολόσυρτης καὶ — λογιάζει — —

Καὶ λίγες φωνές κινιοῦνται ἀλάλητες μέσ' στὴν ἀκίνητη σου κίνηση
καὶ κάποιες ζωὲς ἐκεῖ περνοῦνε καὶ δὲν περνοῦνε —

Καθρέφτη μὲ τὰ ληθαργεμένα ἀτενίσματα σου στοιχειώνεις τὴ μλακὴ
σιγαλιὰ τῆς σάλας — ὅταν ἡ σάλα βαρυπνιάζεται στὸ καλοκαιριάτικο
δεῖλι — — θέρμες ἀπὸ χρυσόκονη καὶ βουδὰ ρολόγια — —
τὸ δεῖλι — —

Μέσα σου περάσανε — καὶ ζήτησαν νὰ ζήσουν μέσα σου τρομάρες
βαρύκαρδων κυτταγμάτων — κι ἀναλαμπές — ἀχνὰ σκιάσματα πασίχαρα
— φωτόχυτων σαλεμάτων, μέσα σου ὀρθώσανε μονόγνωμες λευκότητες —

Σὰ νὰ σβύστηκαν τώρα ὅλα μὰ σὺ στηλώνεσαι ἀκόμα — κι ἀκόμα
στὰ φεγγερά σου γοργογενεψίματα — — ποντισμένα ἀναδλέμματα —
γοργογενεψίματα — —

Καὶ κάποιες στιγμὲς ἀσελγικὲς φαντάζει μέσα σου ἀνημποριά τυφλή —

Πάντα ἐκεῖ γυμνώνεται ἡ μέρα — σὰν τυφλή — —

— — Κι ἀκόμα θέλω νὰ ζῶ μέσα σου λίγες αὐγὲς μου τυφλές —
ἀκόμα — ἀκόμα — —

1919.

ΘΡ. Α. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

Ο ΧΟΤΖΑΣ

Στὰ χάρδια τῶν φιλιῶν σου, λιγωμένε μπάτη,
κοιμᾶται ἀκόμα ἡ θάλασσα βαχχίδα.

Ψές, στάρουρο ξενύχτισμα τῶν ἄστρον
σὲ ἀπαντοχὴ ἠδονόπαθη τὴν εἶδα . . .

— Εὐπνα! καὶ τῆς Αὐγῆς τὰ μάγια
ρόδινα ξελαγιάσματα τοῦ κλώσαν
ψηλά, μὲς στοῦ γαλάζιου τὰ τρισάγια . . .

Καὶ ρόδα, ρόδα ἀρίθμητα φυτρώσαν . . .

Λές, τοῦ Σααντῆ τὸ Γκιουλιστάν . . .

Στὰ κρουσταλένια

τζαμόφυλλα τῶν σαραγιῶν, μαλαματένια
στράψανε ξόρκια, τὶς ἐρεβιακὲς νὰ λύσουν
τῆς Νύχτας βασκανιές

— Αεῖ - λαχι - ἰλ - ἀλλάχι!

Τοῦ Ἰσλάμ τὸν ἀμανέ, πού λαγνογέρνει
πρὸς τὰ νερὰ νάγκαλιαστῆ,
στὸ μιναρὲ τοῦ Γκιουλ-τζαμί
νιὸς χότζας σέρνει

Καὶ δίπλα, στοῦ Βεζύρη τὸ σαράγι
τ' ὀλόλευκο — χαρὰ πετρένια —, ἀνοίγει
τὸ πράσινο καφάσι, τὸλο ζούλια,
ἀνοίγει κ' ἡ Βεζύραινα προβάλλει,
πανεμορφιά τῆς ἐμορφιάς, χάρδι τῶν ὄρθρων
πρωτανθισμένο

(Ἔτσι, μὲς τοῦ Πασᾶ τὸ περιβόλι
τὰ πράσινά του φύλλα ἀνοίγουν καὶ προβάλλει
στῆς Χαραυγῆς τὸ μυροξύπνητο τραγοῦδι
τὸ γιασουμί τὸ μεθυσμένο . . .)

Καὶ στοῦ χεριοῦ τὸ ἐκστατικὸ ὄνειρολουλούδι
 μὲ τὴ ζεστὰ λευκὴ, μαρμαρινή του γύμνια,
 τὸ ξέσκεπο κεφάλι τῆς στηρίζει
 μὲ τὴν ξανθοῦλα κόμη, πὺ μυρίζει
 δροσιῆς λουτροῦ ὀρθρινοῦ καὶ θάμνη . . .

(Σὲ χαρεμιοῦ ἀνθογιάλι φιλντισένιο
 μπαξὲ σουλτανικοῦ μπουκέτο . . .)

Κι ἀπ' τῶν ματιῶνε τῆς τὸ Μάη τὸ νυχτωμένο
 — πῶχουν τριγύρω τους τὸν πόθο τους βαμένο
 μῶλους τοὺς ἐρωτιάρικους καημούς —
 στὸ νιὸ τὸ χότζα, — ἀλλάχ! ἀλλάχ! . . . πὺ τὴν παιδεύουν
 τὰ δυὸ του χίλια τάλικα καὶ τὰ παρθένα,
 — ἀλλάχ! . . . στὸ νιὸ τὸ χότζα πὺ ἀγαπάει
 φιλιὰ τρελλῶν παλμῶν σκορπάει,
 λάγνα φιλιὰ

Μὰ ἐκεῖνος ξεχασμένος στὸ λευκὸ
 προφήτεμα τῆς προσευχῆς,
 τὰ μάτια του στυλώνει γιὰ νὰ δῆ
 μέσα ἀπ' τὴν πόρτα τῶν μυστήριων, πὺ ἀνοίγεται
 πρὸς τὴν Ἀνατολή,
 τὰ οὐρὶ τοῦ παραδείσου τὰ γυμνά . . .

Καὶ ψέλνουνε μαζύ του — δὲν τὰκούς; . . .
 μαλαματένια προσευχῆ
 πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὸν προφήτη τοῦ Θεοῦ,
 τὸ νικητῆ:

— Λεῖ - λαχί - ἰλ - ἀλλάχ! . . .

ΒΡΕΧΕΙ . . .

Βαργεστισιὰ λιγόθυμη κ' ὕπνογυρμένη κατσουφιά . . .

Σταχτοὶ καημοὶ ὕψωθήκανε τριγύρω μου,
 σὰν τοῖχοι φυλακῆς

Γιὰ κάπιο κρῖμα βρόχινο, μουντὸ σὰ συννεφιά,
 μοῦ σταίνουνε κρεμύλιαν
 ὅσοι πνιγμένοι Στεναγμοὶ . . .

Σὲ λίγο σὰ θὰ μὲ κρεμνοῦν
 μὲ γέλοια θᾶρτουν ἡ Καλή,
 τᾶνθια κ' οἱ φίλοι, γιὰ νὰ ἰδοῦν
 τὴν κιτριδιάρα μου ντροπῆ . . .

Τὸ Μῖσος μου γιὰ ἐμὲ — παπᾶς,
 σὰν ξόδι ὀλόμαυρος, μιλᾶ
 μὲς στὸ κελί, πὺ ἀνατριχᾶ,
 μὲ ἀργόλογα — σβυστὰ κεριά —
 γιὰ τὸν αἰώνιο θάνατον, ὡσὰν
 γιὰ αἰώνια ζωή

Κ' ἐγώ, πὺ δὲν ἀκούγω πιά,
 μὲς στὸ στενὸ, στενὸ κελί
 γυρῶ καὶ σέρνω πίσω μου
 κατάρες μούχλιες καὶ τὴ θλίψη

Καὶ τρίζουν οἱ κατάρες πίσω μου
 — τριγμοὶ δοντιῶν σὲ νύχτιες ὥρες —
 καὶ πάντα ἡ θλίψη εἶναι βουβή

ΑΠΛΑΣΤΟΙ ΚΟΣΜΟΙ . . .

Κυλᾶνε

Κύματα — κόρφοι σὲ γυμνωμένο ποθολάγγεμα . . .

ξέστηθες σκέψεις σὲ λαγνὴν ἀπαντοχὴ . . .

σὲ ἀτέρμονη μοῦσα ἐπική

ρίμες ἠρώϊσσεσ . . . —

κυλᾶνε κύματα ὠκεανῶν: δαρμοὶ

ιδεῶν σ' ἔργο ὠκεάνειο καὶ χαμοὶ

στάπειρα τῶν ἀπείρων

Κυλᾶνε

Κύματα . . . Σύννεφα — βουβὰ θυμόλογα

τῆ μουντοσύνη κυνηγώντας πᾶνε

κι ὄλο κυλᾶνε . . .

καὶ σκέψεις βρυκολάκων ὄλεσ ἄρνηση . . .

φοβέρες γιὰ τὸ φοβερό . . . κι' ἀνατριχιάσματα

νύχτια σὲ πλάσματα

τοῦ Ἑρέβους καὶ τῆς Μπόρας . . . —

κύματα κυλᾶνε, σύννεφα: δαρμοὶ

ιδεῶν σ' ἔργο ὠκεάνειο καὶ χαμοὶ

στάπειρα τῶν ἀπείρων . . .

Κι ὀλοῦθε μιὰ πνοὴ Βοριᾶ — ἐπικά λαλήματα

μὲ λυρικά δεσίματα —

καὶ πάντα μιὰ ἀλλαγὴ:

Θυμοί, ιδεῶν δαρμοί, χαμοὶ μὲς στάπειρα . . .

Κύματα καὶ σύννεφα κυλᾶνε . . .

Κι ὄλα βουβὰ — ξυπνὴ σιωπὴ . . .

Κι ὄλα — ξαγρυπνισμένον ὄραμάτισμα

κόσμων μελλόμενων στὴ φαντασία τοῦ πλάστη τους...

Κυλᾶνε . . .

ΔΗΜ. Ν. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΡΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ἦστερα ἀπὸ τὸ θαυμαστὸ ἄνθισμα τοῦ ρωσικοῦ λυρισμοῦ, στὶς ἀρχὲς τοῦ XIX αἰῶνα, ἄνθισμα ποὺ συνειθίσαμε νὰ τὸ καταλαβαίνουμε κάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Pouschkine καὶ τῶν ποιητῶν ποὺ τὸν τρογύριζαν, φάνηκε πὼς ἡ λυρική φλέβα τῆς λογοτεχνίας μας, ἀδυνάτισε. Λίγο μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Pouschkine, πέρασε τὸ ποιητικὸ στάδιο τοῦ Lermentoff, γεμάτο λαμπράδες, μὲ τὴν ταχύτητα μετέωρου (1838-1841). Στὰ 1850 ὁ Tutceff πέτυχε τὴν καλλίτερη ἐποχὴ τῆς δημιουργίας. Ἡ ποίηση αὐτοῦ τοῦ λυρικοῦ, ἐκπληκτικὰ βαθύτατη καὶ γλυκεῖα, ὄχι μονάχα δὲν ἄφησε σχολή, ἀλλ' οὔτε τὸν ἀντίκτυπότης ἤνυρε μέσα στὶς ἀπέραντες σφαῖρες τῆς ρωσικῆς κοινωνίας, ποὺ ἦταν τότε ἐντελῶς ἀδιάφορη γιὰ τὴν τέχνη. Ἀργότερα ἀκόμη ἀκούστηκαν τὰ γεμάτα ζοῆ τραγούδια τοῦ Foeth, οἱ παλλόμενες καὶ συχνὰ θαυμαστὲς ἐμπνεύσεις τοῦ Maïkoff, τοῦ A. Tolstoi, Polonsky, καὶ τέλος οἱ στοχασμοὶ τοῦ W. Soloviev, μαθητοῦ τοῦ Foeth. Ἄλλ' αὐτὲς οἱ φωνὲς μνήσκαν ἀποξενωμένες, καὶ ἐν μέρει χάνονταν μέσα στὸ κενό. Ἀπὸ τὸ 1880 πικραίνεται στὴ ρωσικὴ ποίηση μιὰ βαθειὰ decadence. Σ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ κανένας πιά δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τοὺς στίχους: οἱ ἴδιοι οἱ ποιηταὶ ἔχουνε ξεμάθει τὸ métier. Ὅσο γιὰ τὸν ἀναγνώστη, φαίνεται πὼς εὐχαριστεῖται στὶς κοινότερες ταυτολογίες, καὶ στὰ στιχουργήματα τὰ πιὸ ἀπλοῖκά καὶ ἀνούσια.

Τὴν ἀναγέννηση τὴν ἔχουμε κατὰ τὸ 1890. Ὁ ρωσικὸς λυρισμὸς ὀφείλεται ἐν μέρει στὴ βαθειὰ μελέτη τῆς νέας ποίησης τῶν λαῶν τῆς δύσης, κυρίως τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. Οἱ νέοι Ρῶσοι ποιηταὶ μαθαίνοντας τὴν ποίηση τῶν προσηφανητῶν ἀγγλῶν καὶ τῶν πρώτων Γάλλων συμβολιστῶν προσπάθησαν νὰ πάρουν τὰ ὡς πρὸς τὸν στίχο καὶ τὴν ιδέα εὐρήματα ἐτούτων καὶ νὰ τὰ ἐγκλιματίσουν στὴ δική τους φιλολογία. Ἔτσι σηκώνοντας, μὲ θέρημη, ζητήματα ποὺ οἱ προγενέστεροι τοὺς δὲν τολμοῦσαν νὰ τ' ἀγγίξουν στὸ στίχο, προσπάθησαν νὰ φαρδαίνουν τὸν κύκλο τῶν κατὰλληλων γιὰ τὴν ποίηση θεμάτων, νὰ σφίξουν καὶ λαγαρίσουν τὸ ρωσικὸ στίχο μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ ντύσῃ τὰ πιὸ σύνθετα καὶ τὰ πιὸ λεπτὰ συναισθήματα.

Οἱ πρωτεργάτες σ' αὐτὸν τὸ δρόμο ἦσαν οἱ συγγραφεῖς οἱ συναγμένοι γύρω στὴν ἐπιθεώρηση τῆς Πετρούπολης: «Ὁ Μηνυτὴς τοῦ Βορριᾶ» οἱ κ. κ. Mérejkowsky Minsky, ἡ κ. Zénaïde Hippus καὶ ὁ κ. Fédor Sologoub. Ὁ κ. Mérejkowsky, ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους, ποὺ ἀνάφερε τὸ ὄνομα τοῦ Verlaine μὲς στὴ φιλολογία μας, ἔδωκε ὠραιότατες μεταφράσεις τοῦ Edgar Poe, ἐνῶ ἀπ' τὶς ιδέες τοῦ Nietzsche ἐμπνεύονταν στοὺς ἀλάθευτα συνθεμένους στίχους του. Στὸ Mérejkowsky ἐπίσης χρωστᾶ ἡ Ρωσσία καὶ τὸ ξανάνθισμα τῆς λατρείας τοῦ Pouschkine. Ὁ N. Minsky συγγραφέας βαθυστόχαστων ποιημάτων, μετέφραξε τὸ Maeterlinck καί, μὲ τὴν

δξύτητα τοῦ φιλοσοφικοῦ του πνεύματος, ἄπλωσε σὲ σειρά ἀρθρῶν καὶ δοκιμῶν μιὰ καινούργια ἀντίληψη ἢ ὁποία ξανάφερε τὴν αἰσθητικὴ στὴ σειρά τῶν ἀπόλυτων ἀξιών. Οἱ στίχοι τῆς κ. Z. Hippus καθέφτιζαν μέσ' στὴ λεπτολογημένη κομψότητα τους, τὴ βαθειὰ καὶ νεωριστικὴ ψυχὴ τῆς. Ὁ Sologoub ποιητὴς δυνατὸς καὶ περιεκτικὸς, ποὺ ἐπίσης μᾶς ἔδωκε μιὰ δλόκληρη σειρά ἀπὸ θανμαστὲς μεταφράσεις τοῦ Verlaine, ἐνσάρκωνε στὰ πρῶτά του ποιήματα τὶς σκοτεινὲς γενέσεις τῆς ζωῆς καὶ ἀποκάλυπτε τοὺς ὕμνους τοῦ Θανάτου καὶ τῆς Ἀμαρτίας.

Κάμποσα χρόνια ἀργότερα φάνηκαν στὴ Μόσχα οἱ ποιηταὶ οἱ συναγμένοι γύρω, στὴν ἐκδοτικὴν ἐταιρεία: «Ὁ Σχορπιὸς» ὅπου ἐπίσης ἔβγαине ἢ ἐπιθεώρηση τους «Ἡ Ζυγαριά». Πρωταίτιοι αὐτοῦ τοῦ κινήματος ταιριάζει νὰ δειχνοῦν ὁ κ. Balmont καὶ ὁ συγγραφέας ἐτούτων τῶν λίγων σελίδων. Ὁ C. Balmont προτίμησε νὰ ἀφιερωθῆ στὴ μελέτη τῶν ἄγγλων ποιητῶν καὶ ἀπ' αὐτὸ ἡ φιλολογία μας πλουτίστηκε μὲ ἀκέραιες μεταφράσεις τοῦ Shelley καὶ τοῦ Ed. Poë. Στὰ ποιήματά του ὁ Balmont ἔφθασε ἕνα βαθμὸ μελωδίας ἄγνωστο, ὡς τότε, στὸ λυρισμὸ μας. Ποιητὴς ὅλος nuances, γητεύει τὸν ἀναγνώστη μὲ τὴν ἐξαιρετὴ μουσικὴ τοῦ στίχου του, καὶ φαίνεται ὅτι καινούργιος Ὁρφέας, αὐτὸς ὁ γητευτὴς βιάζει καὶ τὰ λιθάρια ἀκόμα νὰ πάλλουν καὶ νὰ κινοῦνται στὸν ἦχο τῆς λύρας του. Ὅσο γιὰ τὸν συγγραφέα αὐτῶν τῶν σελίδων, ἀφήνοντας σ' ἄλλους τὴ φροντίδα νὰ ἐκτιμήσουν τὴν ἀξία τοῦ ἔργου του, νομίζει ὅτι μπορεῖ νὰ δηλώσῃ ἐδῶ πὼς βοήθησε ἀρκετὰ τοὺς νέους ρώσους συγγραφεῖς νὰ μυηθοῦνε στὴ γαλλικὴ ποίηση τοῦ XIX αἰῶνα. Τοῦ ἴδιου ὑπάρχουν, σὲ χωριστοὺς τόμους μεταφράσεις τοῦ Verlaine, Verhaeren, Maeterlinck, κ' ἕνα ἰδιαίτερο σύγγραμμα ἀφιερωμένο στοὺς Γάλλους σημερινούς ποιητὲς. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ δημοσίεψε ἀφθονα χρονικά, ὅπου βρίσκονται σχολιασμένες οἱ πῶς καρποφόρες ιδέες τοῦ Mallarmé, ὅσον ἀφορᾷ τὸ σύμβολο.

Λίγο ὑστερότερα σ' αὐτὸν τὸν ὄμιλο ἤρτανε οἱ κ. κ. André Bièly καὶ Alexandre Blok. Στὴ ρωσικὴ ποίηση ἔφεραν μιὰ καινούργια τάση: τὸ Μυστικισμὸ. Στὰ σκεφτικὰ ποιήματα τοῦ A. Blok: «Γιὰ μιὰ ὥραία κυρία» καὶ στοὺς φλογόδικους στίχους, λίγο ἀκατάστατους, ἀλλὰ τυφλωτικούς, τοῦ André Bièly τοῦ ἐξαιρετικοῦ διμουργοῦ τοῦ ἐλευθέρου στίχου, ἕνα εἶδος νοσταλγίας τοῦ Αἰώνιου ἐκφράζεται. Ἐκτὸς τούτου τὰ ποιήματα τοῦ Bièly εἶναι ἀξιοσημείωτα καὶ γιὰ τὴ φρεσκάδα τοῦ λεξιλογίου, ποὺ μεταχειρίζεται ὁ ποιητὴς, δημιουργώντας τοὺς πῶς τολμηροὺς νεολογισμοὺς ἢ ἀποδίδοντας στὶς λέξεις μιὰ καταργημένη σημασία.

Ὁ κ. W. Iwanoff ἄρχισε τὸ λογοτεχνικὸ του στάδιο ὅταν δὲν εἶτανε πιά πολὺ νέος. Ἐφοδιασμένος μὲ μιὰ ἐγκυκλοπαιδικὴ πολυμαθεία, γνωρίζοντας σ' ἕνα ἀξιοσημείωτο βαθμὸ τὸν ἀρχαῖο κόσμον, ἔφερε στὰ γράμματα τὴ δύναμη καὶ τὴν δξύτητα ἐνὸς πνεύματος βαθυοῦ καὶ πλούσιου ἀπὸ πείρες. Αὐτὸ δὲν ἀφήνει τὰ ποιήματα νὰ ἐκτελεστοῦνε μ' ὅλη τὴ φωτιὰ τοῦ

πάθους, καὶ δείχνει τὸν ποιητὴ ἕνα τολμηρὸ νεοτεριστὴ στὴν πρόζα. Εἶνε γυμένη, στὸ ἔργο τοῦ Iwanoff μιὰ σοφία φτιασμένη σὲ ὀριμότητα, μιὰ θέληση ἀγέρωχη, ἕνας ἀνεξάντλητος καὶ πάντα νέος ἐνθουσιασμός.

Ἐξω τῆς λογοτεχνικῆς κίνησης, κρατιέται, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, ὁ I. Annensky, ἀφοσιωμένος ἐπίσης στὴ λατρεία τῆς ἀρχαιότητος. Ἦτανε καθηγητὴς στὸ πανεπιστήμιον τῆς Πετρούπολης. Ἡ ποίηση του δὲν ἄρχισε νὰ ἐκτιμᾶται παρὰ μετὰ τὸ θάνατό του στὰ 1910. Ὁ Annensky εἶναι ποιητὴς impressionniste, τοῦ ὁποῦ τοὺ ποιήματα παρουσιάζουν περισσότερο ἀπὸ ἀναλογία μὲ τὰ Jadis et Nagueire τοῦ Verlaine. Ἄλλως τε μετέφρασε τὸν Verlaine καὶ ἄλλους πολλοὺς Γάλλους ποιητὰς.

Ἡ γενεὰ ἢ πῶς τελευταία, ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν ἢ ὡς πρὸς τὴ χρονολογία τῆς παρουσίας της στὰ γράμματα, περιέχει τὰ ὀνόματα τῶν M. Kouzmine, Volosckine, N. Goumilev καὶ A. Tolstoi. Ὁ Kouzmine ὅλος ποτισμένος ἀπ' τὸ Γαλλικὸ πνεῦμα τοῦ XVIII αἰῶνα ἔγραψε ἐξαιρετὰ ποιήματα, ποὺ συχνὰ προβάλλουν θελκτικὰ μὲ τὴ μίμηση τῆς ἀπλότητος. Ὁ Volosckine, ποὺ μελέτησε πολὺ τοὺς Παρνασιακοὺς ἀγαπᾷ νὰ ἐκθέτῃ σοβαρὰ ἔργα, γεροτελειομένα, λίγο κρύα, μὰ ποὺ μοιάζουν μὲ σοφοὺς συνδυασμοὺς πολύτιμων πετραδιῶν. Ὁ Goumilev, ποιητὴς βλεπούμενων εἰκότων, ἴσως νὰ μὴ κατορθώῃ πάντοτε νὰ βροῖσῃ τὸ καινούργιο, ἀλλὰ τουλάχιστον ξέρει νὰ ἀποφεύγει μέσ' στὸ στίχο του τὰ λάθη καὶ τὴν ἀκαταληλότητα τῆς λέξης. Τέλος ὁ A. Tolstoi ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν παλιὰ ρωσικὴ ποίηση καὶ ξαναζωντανεύει σὲ καινούργιες φόρμες τοὺς λαϊκοὺς θρούλους καὶ τραγούδια.

Βέβαια ὁ κύκλος τῶν Ρώσων ποιητῶν ἀπὸ τὸ 1880—1910 δὲν περιορίζεται σ' αὐτὰ μονάχα τὰ ὀνόματα ποὺ ἀναφέραμε. Πολλοὶ ἀκόμη θὰ εἶχανε δικαίωμα νὰ σημειωθοῦνε. Ἐνα ὀρμητικὸ ἐνδιαφερό γιὰ τὴν ποίηση, καινούργια εὐρήματα στὸ εἶδος τῆς τέχνης, ἔσπρωξαν στὴ δουλειὰ πολλοὺς νέους ποιητὲς, ποὺ λίγο πολὺ, ὅλοι τους θ' ἀφήσουνε ἀχνάρια στὴν ἱστορία τῆς ρωσικῆς ποίησης. Ἄν καὶ δὲν κρατήθηκαν πάντοτε πολὺ ἐνωμένοι, καὶ πολὲς φορὲς μάλιστα πήρανε μέρος σὲ φιλονεικίαις σχολῶν, δημιούργησαν ὅμως μιὰ ἐνότητα τάσεως ἕνα γενικὸ ρεῦμα ποὺ φανέρωσε τὸ ρωσικὸ λυρισμὸ καὶ τὸν ἔφερε ὡς τὸ ἐπίπεδο τοῦ λυρισμοῦ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Καὶ τώρα ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ λάβανε μέρος στὸ κίνημα, μποροῦν νὰ ποῦνε, μετρώντας τὸ παρελθόν, καὶ στήνοντας τὸν κατάλογο μᾶς πλέριαις περιόδου, ὅτι κάμανε τὸ καθήκον τους. Ὑποχρέωσαν τοὺς συγχρόνους τους νὰ διαβάσουν τοὺς στίχους. Στὴν ποίηση ξανάδωκαν τὴν ὑψηλὴ τῆς σημασία, ζητώντας ἀπ' τὸν ποιητὴ νὰ εἶναι, ὄχι κάποιος ἀξιαγάπητος ἱστοριστὴς νοστιμάδας, ἄχρηστος γιὰ ὄλους, ἀλλ' ἕνας κήρυκας, ὁ φανερωτῆς τῆς καινούργιας ἀλήθειας, αὐτοῦ τοῦ στοιχοῦ ποὺ ἡ νεώτερη ψυχὴ τὸν λαχταρᾷ μὲ τόσο πάθος.

Μόσχα 1912

[Μετάφρασις Τ. Α.]

VALÈRE BRUSSOV

Η ΔΕΚΗΜΗ

Όταν τὴ φαντάζουμαι κάποτε, μοῦ ἔρχεται στὸ νοῦ ὅπως τὴν εἶχα δεῖ τις μέρες τῆς ἀρρώστιας της, ὅταν, στὸ κρεβάτι, λιγνὴ κι ἀνήμπορη, μὲ τὰ μαλλιά που σκεπάζανε τὸ σκοτεινὸ τῆς μέτωπο, τὴν ἔβλεπα νὰ δέρονται καὶ νὰ παραμιλᾷ, τυρραμισμένη ἀπὸ τὴ θέρμη κάθε φορὰ που θὰ τὴ θυμηθῶ, παρουσιάζεται μπροστά μου, ὅπως μοῦ εἶχε φαντάξει τις στιγμὲς ἐκεῖνες που ἀρρωστημένη, ἄπλωνε τὰ χέρια της γιὰ ν' ἀγκαλιάσῃ κάποιοινα στὸν ἀέρα καὶ κατόπι που ἔπεφτε, ἀποκαμωμένη, ἀχαμνὴ καὶ γινότανε τόσο ἄσκημη, που ἀποφεύγανε νὰ τὴν πλησιάσουν ὅλοι· σίμωνα στὸ κρεβάτι της ἐγὼ τότες, μὰ κρυβόταν κάτω ἀπὸ τὰ σκεπάσματά της, γιὰτὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴ βλέπω σὲ μιὰ τέτοια κατάστασι — —

Ἔτσι μοῦ φαντάζει πάλιν ἡ Μαρίκα, μὲ τὴ φυσιογνωμία που πάγωνε κάτω ἀπὸ τὴ στενὴ ἀσκήμια τοῦ μετώπου της.

Καὶ ἀπὸ μιὰ τέτοια ἀστένεια κατόπι ἔζησε λένε πολλὴν καιρό. Ἐγὼ δὲν εἶμαι βέβαιος γι' αὐτό. Ἄλλωστε, ποτὲς πιά δὲ μπόρεσα νὰ ξαναπαύω ἐκεῖ νὰ τοὺς δῶ.

Κι ἀπὸ ὅλη τὴ ζωὴ μου ἐκεῖ, μοῦ ἔμεινε μιὰ ἀχνὴ θύμηση μονάχα, που αὐτὲς τις μέρες, ξαναπῆρε μέσα μου ζωὴ, καὶ μοῦ παρουσιάστηκε μὲ πιδὸ ζωηρὰ χρώματα. Κι αὐτὴν τὴν ἀνάμνηση που μοῦ ἔμεινε θέλησα νὰ γράψω, ἔτσι ὅπως εἶταν ἀνάλαφρα ἀνατριχισμένα μέσα μου — ἴσως ὅπως καὶ συνέβαινε στὴν πραγματικότητα — Κάτι δίχως ἀρχὴ καὶ δίχως τέλος, μιὰ σύγχυσι τῶν ὄσων ἔχω δεῖ σὰν εἶμωνα κοντὰ στὴ Μαρίκα, ὅπως μοῦ γεννηθῆκανε, κάποια βράδια, σὲ κάποια ἀσίγητα ἀκρογιαλῖα, σὰν ἓνα λυπητερὸ παράπονο ὄλων ἐκείνων που δὲ μπόρεσαν νὰ νιώσουνε, πέρα ἀπὸ ὅπως θὰ θέλανε τὴ ζωὴ.

*
**

Τὴν ξαναφέρνω στὸ νοῦ μου, ὅπως θάτανε τις νύχτες τοῦ καλοκαιριοῦ, ὅταν μονάχη μνήσκοντας, θάφινε τὸν ἑαυτὸ της, στὰ χέρια τῆς ψυχικῆς της ἀρρώστιας, ὅταν γλωμὴ καὶ λιγοθυμισμένη στὶς λαγαρὲς ἐκεῖνες νύχτες θὰ τέλειωνε σὲ σιγαλινούς λυγμούς, στὰ πρῶτα ἀνατριχιάσματα τῆς μεσονυχτιάτικης ὥρας· ὅταν θάπεφτε στὸ κρεβάτι της, μὲ λυμένα τὰ πόδια, μὴ ἀντέχοντας παραπάνω πιά. Καὶ σὰν κάποια μεσονύχτια, ἔφευγε κρυφὰ ἀπὸ τὴν κάμαρά της — μονάχα μὲ τὸ νυχτικὸ καὶ γυμνόποδη — κι ἀπὸ τις σκάλλες τῆς ταράτσας κατέβαινε στὸ σκοτεινιασμένον κῆπο σιγαλοπάτητα — ἔτσι γιὰ νὰ μένει μόνη, σὰν ἴσκιος μὲς τοὺς ἴσκιους, καὶ κανεὶς νὰ μὴν τῆς θυμίζει τὴν ἀσκήμια της.

Τὰ μεσονύχτια που ὀλότελα σκοτίνιαζε καὶ τὸ φεγγάρι ἔμεινε κρυμμένο μακριὰ πίσω ἀπὸ τὰ σκοτάδια — — Πήγαινε στὸ ριχτίμι κοντὰ κ' ἔβλεπε ὀλοένα στὰ βάθια τῆς θάλασσας — καὶ τῆς φαινότανε πως στὰ βάθια της; ξυπνούσανε σὰ θύμησες, σὰν ὀράματα, κάποιες γλωμὲς ἀνταύγειες ὀνειρεμάτων τῆς σελήνης.

Ἔτσι πάλι τὴ στοχάζουμαι τὴν κόρη ἐκείνη, που δὲ μπορούσε νὰ πονεῖ, μὰ που μόνο ἤθελε νὰ ἔξει ν' ἀγαπᾷ, καὶ νὰ νοιώσει πέρα ἀπὸ τὴ ζωὴ. Ἡ κόρη μὲ τὸ στενὸ μέτωπο, ὅπου πρόωρα ἀρχίζαν νὰ χαράζονται οἱ γραμμὲς τοῦ πόνου, ἡ κόρη που τὰ μάτια της σὰν ξεχασμένα κι ἀπρόσεχτα πάντα εἶχανε κάποιες γοργὰ περαστικὲς λάμψεις, καὶ κάποια βλέματα παραξενῆς ἐντασης. Τὰ μάτια της που τὰ βράδια, στὴν ταράτσα παίρνανε τὴ μακροῦθωρη ἔκφρασι τοῦ ἀτέλειωτου — —

Αισθάνουμαι ἀκόμα τὴν ἀνάλαφρη θλίψη που μοῦ εἶχε κυριέψει, ὅταν εἶδα κάποτε τὴ Μαρίκα, νὰ διακρῦζει, μυρίζοντας κάποια βαθιὰ ἄλικα λουλούδια, μέσα σ' ἓνα ἄλικο ἀνθογιάλι.

Κι οἱ μαῦροι φαρδιοὶ κύκλοι, που ζῶνανε τὰ μάτια της, δὲ θυμοῦμαι νάχανε σβυστεῖ ὀλότελα τὰ βράδια, σὰν ἔστεκε στὸ ριχτίμι, καθισμένη στὴν ψάθινη πολυθρόνα, αὐτὴ ἡ μαυρίλα λὲς βάραινε βάραινε, καὶ τὰ μάτια της μένανε πνιγμένα ἀπὸ ἴσκιους — κάτω ἀπὸ τὸ στενὸ τῆς μέτωπο, τὸ κρυμμένο σχεδὸν ἀπὸ τὰ μαλλιά καὶ δέσποζε στὴ φυσιογνωμία ἐκείνη ἡ κρῦα στενότη τοῦ μετώπου της.

Δὲν εἶτανε οὔτε ἀψηλὴ οὔτε κοντὴ· εἶτανε μέτρια. Ἀδύνατη πιότερο, ντυμένη συνειθισμένα χωρὶς νὰ εἶναι πολὺ ἄσκημη τὴν πρώτη φορὰ που τὴν εἶδα, μοῦ φάνταξε μονάχα σὰν κάποια συνειθισμένη ὑπαρξι που εἶχε ἓνα μικρὸ κρυφὸ παράπονο γιὰτὶ δὲν εἶταν ὁμορφη, χωρὶς ποτὲς τὸ παράπονο αὐτὸ νὰ πάρει καμιὰ δύναμη. Κ' ἡ ἀσκήμια της, δὲ μοῦ εἶχε κάνει τόση ἐντύπωσι, ἂν καὶ τώρα μοῦ παρουσιάζεται μὲ μιὰ μισερὴ μορφή που μὲ δίνει μιὰ ἀξήγητη ἀνατριχίλα. Καὶ ἡ ἴδια τῶξερε πως δὲν εἶτανε τόσο ἄσκημη, κ' ἴσως τοῦτο, νὰ τὴν ἀπέλιπε πιότερο, ἐκείνηνα που μισοῦσε τὸ μέτριον.

Ἀργότερα τὰ κατάλαβα αὐτὰ, ὅσο περνοῦσε ὁ καιρὸς καὶ πάντα δικαίωνα μέσα μου τις σκέψεις της, χωρὶς ποτὲς νὰ μπορέσω νὰ τῆς ψυθυρίσω ὁ ἴδιος ὅλην τὴν τραγικότητά τους.

Θυμοῦμαι τις μέρες τοῦ βαρεμοῦ της, ὅταν ἔβλεπε νὰ τριγυρνᾷ στὸ σπῖτι ἐκεῖνος που εἶχε τὸ ἴδιο στενὸ μέτωπο σὰν καὶ ἐκείνηνα, ἐκεῖνος που τὴν εἶχε πλάσει.

Τὸν κύταζε καὶ κάρφωνε τὰ μάτια της ἐπίμονα καὶ νευρικά στὰ μάτια τοῦ πατέρα, καὶ τὸ τρέμουλο τῶν χειλιῶν της τὸ ἔκρυβε μὲ λίγα λόγια που θὰ καμώνουνταν πως λέει. Ἡ ἀρρωστη ἴσκιωμένη

ματιὰ της, ἐκείνες τὶς μέρες γενότανε πιὸ μακρῦθωρη καὶ πιὸ βαρεμένη.

Τὸ βράδι στὸ τραπέζι, ὅταν τρώγανε μὲ τὴ λιγὸφωτη λάμπα, οἱ ματιές της γενότανε πιὸ νεκρικὰ ἐπίμονες, καὶ νόμιζες πως ἔπεφταν ἐπάνω στὸν πατέρα, ἔντονος διαμαρτυρίες ὄλων ἐκείνων που στάθηκαν ἔξω ἀπὸ τὴ ζωὴ.

Κι ὁ πατέρας, ἀψηλὸς ἄντρας, λιγνός, μὲ μάτια που τὰ μακρὰ ματόκλαδα τὸ δείχνανε πιὸ ἄγριο, ἔμοιαζε πως δὲν ἔνοιωθε τὶς ματιές τῆς Μαρίκας νὰ τὸν βαραίνουν, κ' ἢ ὄψη του ἔμενε πάντα ἀνάλλαγη.

Κι αὐτὴ ἢ ἀνάλλαγη ἔκφραση ἔμοιαζε νὰ εἶναι ἢ ἔκφραση τοῦ πρόστυχου κακοῦ· μὰ συχνὰ μοῦ φαινότανε πως εἶταν μιὰ πονεμένη φυσιογνωμία ἐνὸς κακοῦ που ἀσύνειδα του προσπαθεῖ νὰ κρύψει κάποιους ἀναίτιους λυγμούς. —

Οἱ μέρες τοῦ βαρεμοῦ της που ἔμενε μονάχη στὴν κάμαρά της, γεμμένη στὸ σοφὰ κι ὀλοένα ἔβλεπε ὄξω ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο — καὶ ξάνοιγε ὄξω μιὰ θάλασσα γαλάζια ἀπέραντη που τὶς ὥρες τοῦ σούρουπου, σὰν κυλᾶνε σκοτιδιασμένες οἱ νύχτες ὀμίγλες, μακραίνει, βυθαίνει καὶ σβένεται ἀτέλειωτη. Καὶ τὸ ἀτέλειωτο θαμπὸ γαλάζιο, τῆς γέμιζε τὴν ψυχὴ της κάποιο ἐρωτόποθο βαρεμό, καὶ τῆς ἔδειχνε τὴν ὑπαρξή της ἄδεια, φτωχή, — μαδοῦσε λουλούδια στὴν κάμαρά της τότες — καὶ προσπαθοῦσε νὰγκαλιάσει τὴ ζωὴ, ἢ νὰ λησμονηθεῖ, κάπου στὴν ὁμορφιά ἐνὸς ἀτέλειωτου· μὰ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ κάνει καὶ τὴν ἔπνιγε τὰ στήθια της ὁ θαμπογάλαζος βαρεμός, στεναχωρημένα —

Κάποτες ἔφτανε στὴν ἄκρη τοῦ ἄγνωρου — καὶ κάποτε ἔμοιαζε πως θὰ φιλοῦσε ὀλόχειλα τὴν ψυχὴ της, καὶ τότες ξυπνοῦσε ἀπὸτομα μέσα της ἢ φυσιογνωμία τοῦ πατέρα, που παγώνει τὰ πάντα μὲ τὴν ψυχράδα τοῦ μετώπου του.

Ἐποσύνειδα της αἰστανότανε νὰ ἀχνοζεῖ στὸν κόσμον τρυγύρω της, κάτι τόσο γαληνεμένο, τόσο σκεπτικὸ — — κι ὅλη ἢ ἀπελπισία τῆς τέτοιας μειριότητάς της συγκεντρωνότανε σ' ἓνα καημὸ — που δὲ μποροῦσε νὰ κλάψει — σ' ἓναν καημὸ γιὰ τὴν ἀσκήμια της — καὶ τὰ μάτια της γενότανε πιὸ ἄθωρα, πιὸ ἄτονα — σὰ νεκρὰ, καὶ πότε πότε ἀστραφτε μιὰ ἀλαργινὴ λαμπηράδα ἀόριστη μέσα τους, καὶ στὰ χεῖλια ἀχνοχαράζονταν οἱ τρεμουλὲς γραμμὲς τῶν θρήνων που φοβοῦνται νὰ φανοῦν καὶ που δὲν ἐλπίζουν — καὶ τὸ σκοτεινὸ σκεπτικὸ της μέτωπο ἀσχημίζοντας τὸ πρόσωπο ὄλο —

Αὐτὲς τὶς μέρες πάντα μ' ἀπόφευγε καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴ βλέπω. Κάθε φορὰ που τὰ βλέματά μου θὰ πέφταν ἐπάνω της τόνιωθε ἀμέσως καὶ γυρίζοντας πρὸς ἐμὲ μοῦ τὸ ἀπαγόρευε μ' ἓνα γνέψιμο

τῶν μιτιῶν που μὸλις φρινότανε. Κι ἂν τύχαινε νὰ μιᾶ μαζί μου, θὰ κυτάγαμε κάπου ἄλλοῦ — κάπου στὸν οὐρανὸ, κάπου στὴ θάλασσα. Τὰ βράδια, τὴν ὄρα που ὁ οὐρανὸς σκεπάζεται ἀπὸ θολοὺς διάφανους ἀτιμούς, ἂν εἴμαστε μαζί, μοῦ πρόσταζε σκεδὸ νὰ φύγω ἀπὸ κοντὰ της, μὲ τόση ἐπιμονὴ που συχνὰ παραξενευόμουνα. Μὰ κατάλαβα πως φοβότανε τὴν νύχτα νὰ βρῖσκεται μαζί μου, μήπως ὅταν μέσα στὸ σκοτάδι θὰ φινεφωνότανε ἢ σκέψη της, θὰ εἶχε τὴ δύναμη νὰ βολίσω τὴν ὑπαρξή της καὶ νὰ ζήσω τοὺς λογισμοὺς της.

Δὲ θὰ τὸ ἤθελε αὐτὸ καὶ προσπαθοῦσε πάντα νὰ κρύβει κάθε τι που θὰ τὴ φανέρωνε.

Τὰ βράδια πάντα γύρευε νὰ μένει μόνη μὲ τοὺς ἴσκιους, καὶ πολλὲς ὥρες τῆς νύχτας τὶς περνοῦσε μὲ τοὺς ἀτέλειωτους ἴσκιους τῆς θάλασσας —

Ἡ κάμαρά της ἔβλεπε στὸν κήπο, καὶ εἶχε μιὰ ταράτσα ἀπ' ὅπου βγαίνουν ἐπάνω στὸ ριχτίμι. Τὴν εἶχε πάντα στολισμένη μὲ λουλούδια συνήθως κόκκινα, τὰ πιὸ κόκκινα τοῦ κήπου — μέσα σὲ πορφυρὰ ἀνθογάλια καὶ πάντα στὸ πάτωμα θὰ ἔβλεπε πέταλα λουλουδιῶν μαδημένα.

Ἐντὶκεν στὸ κρεβάτι ἔστεκε ὁ καθρέφτης βαθῆς, καὶ πλάι στὸ κρεβάτι τὸ τραπέζι μὲ λίγα βιβλία καὶ μ' ἓνα ἀνθογάλι.

Ἐκεῖ περνοῦσε τὶς νύχτες της, ἐκεῖ πέρασε ὅλη τὴν ἀρρώστια της κατόπι. Γιαντὸ, ἢ κάμαρά της, που εἶταν πολὺ μεγάλη καὶ σὰ νὰ κρατοῦσε κάτι ἀπὸ τὴ μέτρια της ζωὴ, συχνὰ μοῦ ξύπναγε μέσα μου κάποια ἄλλα φανερώματα τῆς σκέψης τῆς Μαρίκας, κάποιους λυγμούς ἄγνωρους μου ὡς τότες.

Ἐτσι μοῦ γεννήθηκε ἓνα πρωῖ, στὴν κάμαρά της ἀναίτα, κάποια παράξενη μὰ καὶ θλιβερὴ θύμηση, πως τάχα εἶχε περάσει μπροστὰ στὰ μάτια μου, ὀλόκληρη μιὰ νύχτα τῆς Μαρίκας — Σὰ λυπητερὸ ὄραμα στὶς ἴδιες μου νύχτες, ὀπτασιάζομαι ἀκόμα, τὴ Μαρίκα ντυμένη, γιὰ ὄξω τὸ καπέλο ἀκόμα φορῶντας, νὰ στέκει μπρὸς στὸν καθρέφτη, ταχέλια σφιγμένα, τὰ μάτια ὑπέρομετρα ἀνοιχτά, σὰν ἔξοτατικά σὰν τρομαγμένα, προσπαθώντας νὰ βρεῖ μὲ τὶς σκιὲς που πασχίζουν νὰ στριμώξουν στὶς κῶχες δυὸ κερὰ, νὰ βρεῖ στὸν ἑαυτὸ της κάποια. κρυφὴ ἀνάλαφρη ὁμορφιά, που θὰ κρυβότανε κάπου στὴ φυσιογνωμία, κάποια ὁμορφιά που μόνο ἐκείνη θ' ἄξερε πως ἔχει. Καὶ τὴ βλέπω νὰ παρατηρεῖ πολὺ, πολὺ μέσα στὸν καθρέφτη, καρφώνοντας τὰ βλέμματά της στὴν ὄψη της ἐπίμονα, σὰ νὰ ξέταζε. τὴν ἴδια της ψυχὴ, ξαφνικὰ νὰ τρομάζονε τὰ μάτια της, νὰ πιωδρομεῖ λαφιασμένη, σαστισμένη, σὰ λιγοθυμώντας φέροντας τὸ χέρι στὰ μάτια της κι ἀφήνοντάς μιὰ λιγνὴ φωνή· γιὰ τῆς εἶχε φανεῖ

πως διέκρινε στα ίδια της τα μάτια άοριστα την κακή φυσιognωμία του πατέρα της. Και τη βλέπω να ξαναπλησιάζει πιδ ταγαμένη άκόμη, και ξάφνου τότες πάλι να κτριναίξει πιότερο και τδ θώρι της να σβυέται άφεγγο σά μελλοθάνατου που βλέπει, γιατί τώρα είδε με τα μάτια της, στίς βαθιές άποσκιοῦρες του άτέλειωτου καθρέφτη, να σχηματίζεται, να σηκώνεται και να τη θωρεί ή φυσιognωμία του πατέρα με τη στενή φρίκη του μετώπου του. Και σβύνοντας τα δύο κεριά, για να μένει δλότελα στα σκοτάδια και να μη βλέπει τίποτα, να της! που σωριάζεται χάμου, τα μάτια κλειστά, φοβάμενη μήπως μέσα της γεννηθεί δλόκληρη ή ύπαρξη του πατέρα!

Και τη βλέπω να σέρονεται στο σκοτάδι, βασανισμένη από ένα ντελίριο τρόμου, άχαμνή, με πιασμένη την ανάσα, να πνίγει κάτι λυγμούς, και μονάχα πρδς τδ πρωί να πέφτει άσυσσωμη στο κρεβάτι με λυμένα τα γόνατα — Την άλλη μέρα πάλι εκείνος θά μούδιαζε και στην πραγματικότητα κάθε προσπάθεια όμορφιάς.

Οί νύχτες της περνούσανε κάποτες ήσυχες και γαληνές, κάποτε νευριασμένες που ξεσπάνανε σε μουγγά βογγήματα και λυγμούς. Τα πρωγιά, στα κουρασμένα μάτια της φαινόταν όλες οι άγωνίες της και πολλές φορές, ταπομεσήμερα, έπεφτε, χωρίς δύναμη, άπάνω σε κανένα σοφά για να συχάσει λίγο.

Πίστευε πως έπρεπε να ζει έτσι, πως δέ μπορούσε νάναι άλλοιως. Είξερε πως είτανε γεννημένη μέτρια, και θα χρειάζονταν πάντα να παθαίνεται όντας έτσι, και να μοιάζει στους άλλους μισερή.

Νά ζει πάντα μονάχη με τους μικρούς καημούς της, και με τα μικρόψυχα όνειρά της.

Λίγο καιρό πριν άρρωστήσει, τα πάντα σμίξινε σε μιá άγάπη που δέ μπορούσε να φτάσει. Πίστεψε σ' ένα αγαπημένο μακρινό, άνύπαρχο που έκλεινε μέσα του όλους τους καημούς της κι όλους τους πόθους της — κάποια τραγούδια που είχε νομίσει ότι άκουε τίς νύχτες, και κάποια λαγγεμένα μάτια μου είδε να λάμπουν και τίποτε άλλο. Όλα τα τρεμουλά όνειρα που είχε φανταστεί σμίξανε σε μιάν άγάπη που δέν ύπαρχε —

Είχαμε φτάσει στα μέσα του καλοκαιριού — — — — Κάποτε κάποια άοριστα χαμόγελα γαλήνης ενός άφταστου δραμάτου — — — άφέντισα μιás λιγνής θλίψης, ζούσε κοντά στον πατέρα της με τδ στενό μέτωπο. — —

Και ξακολουθούσανε τάποβραδα, οι ματιές να είναι σαν άπορημένες, να βλέπουν και να σφαλνοῦνε κατόπι νυσταγμένες, και τα δάχτυλα νευρώδεια να μοιάζουν που όλο χαδεῦουν —

Όλα τώρα ένα ένα σβυοῦνται και σμίγουν σ' ένα τραγικό

παράπονο του μέτριου, όσο που ξυπνά μέσα μου πάλι ή Μαρίκα άρρωστη, τυρανισμένη από τον πυρρετό και κατόπι να μένει ξεχασμένη ή ίδια χάνοντας τη σκέψη της, ανάμεσα στους ανθρώπους —

Καιρός πέρασε που έμεινε στο κρεβάτι, δέ θα πω όμως τίποτα για τη άρρώστια της. Ύστερα, τη βλέπω να ξανασηκώνεται από την άρρώστια, πιδ άδύτατη, πιδ βαρεμένη άκόμη. Κι από τότε πιδ όλες οι μέρες της περνούσανε ξεψυχισμένες, δλοένα που λένε πως πεθαίνουν και πάντα άγνοζοῦνε.

Και τέτοιοι περνούσανε πιδ οι καιροί δίχως ζωή και βαρεμένοι. Οί ζέστες του καλοκαιριού βάσταζαν για λίγο άκόμα, και άτονεσ οι νύχτες περνούσανε. Όλοπόρφρα λουλούδια πλημύριζαν τον κήπο που τίς νύχτες μόλις ανάσαινε, πλακωμένος από ένα άγνωρο βάρος

Μιά έποχη πιδ νευριασμένη, πιδ άρρωστιάρα — λιγνή μη μπορώντας να περπατήσει πολυώρα, στα λίγα βήματα που κάνει τη βλέπω να κάθεται γλήγωρα, με πιασμένη την αναπνοή της. Τώρα που οι ζέστες άρχίσανε να περνοῦν και να έρχονται να κρύο αεράκια του φθινοπώρου έβγαινε συχνοτερα στον κήπο.

Κάποιες τριανταφυλλίες — αδύνατα ξεσπυθίσματα ύπάρξεων μελλοθάνατων — φουσώνανε και πάλι, κ' έβλεπεσ άνάρια άνάρια μπουμπούκια τριαντάφυλλων να σχηματίζονται. Τώρα σκοτίνιαζε νωρίς, κ' οι σκιές πιδ ύγρες απλώνονταν στον κήπο. Αυτά τα πρώτα αεράκια, την είχαν βρει αδύνατη και αποκαμωμένη.

Μου μένει τώρα στο νοῦ ή Μαρίκα, με τη χλωμή φυσιognωμία που σιγά σιγά έχανε δλότελα τη δύναμη να ξετάξει, να μπορεί να μισεί και να παθαίνεται.

Έκείνες οι βιαστικές λαμπηράδες που φωτίσανε λίγο τη φυσιognωμία της είχανε σβύσει πιδ και οι ματιές που έρριχνε στον πατέρα, δέ δείχναν τίποτα τώρα. Κάθε λαχτάρα και κάθε άγάπη μέσα της ξεθώρησε, κι όλες οι θλίψες της σμίξανε σε μιá θλίψη, που δέν είχε τη δύναμη να φανερωθεί στην έκφραση της. Δέ μόρεσε πιδ να νοιώσει την άπελπισία της τόσο, όσο τίς φορές που πρωτοκατάλαβε τη μετριότητά της.

Γιατί ύστερα από την αστένια της έμεινε οδριασμένη απ' όλα, σιωπηλή, δλοένα άπορώντας. Μονάχα στα μάγουλά της που είχανε βαθειοχαραχτεί όλες οι άπελπισιές του μέτριου.

Από τότες — έποχη κρύφιασ ψυχικής έντασης, μου μένει μιá συγχισμένη θύμηση που προσπαθω να ξεδιαλίσω.

Κάποια από τίς εξαδέρφες της — ή Λίντια που για λίγο καιρό έμεινε μαζί της, παρουσιάζεται μπροστά μου. Ένα όμορφο κορι-

τσάκι νεότερο ἀπὸ τὴ Μαρίκα, που ποτές δὲν ξέφυγε τὸ χαμόγελο ἀπὸ τὰ χεῖλια της. Ὡς δεκαεφτά χρονῶν, λεπτοκαμωμένη, μὲ μάτια ὕγρα, που ἔμοιαζε πάντα δακρυσμένη, μὲ χεῖλια που εἶχαν τὴν πορφύραδα γαρούφαλων ζεσταμένων ἀπὸ τὸν ἥλιο, πάντα βαριά κι ἀγοσέλευτη, ἔτσι τὴ θυμοῦμαι.

Τὸ χαμόγελό της, εἶτανε μιὰ ἐκδήλωση ξακολουθητικῆς ἀπόλαυσης τῶν πάντων καὶ ζητοῦσε νὰ ξεκουράζει τὰ μάτια πάντα σὲ κανένα ἄπειρο.

Κάποτε τὰ βράδια, ἐπιρνε μιὰ πιὸ λαγαρὴ ἔκφραση ἀπόλαυσης καὶ τότες μακρυνὰ μοῦ θύμιζε στὰ βράδια τῶν ματιῶν της τὴ φυσιογνωμία τῆς Μαρίκας, καὶ μοῦ θύμιζε τὶς λαμπηράδες που γοργοπερνούσαν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς ἄσκημης.

Τὰ πόσπερα, τὰ μεγάλα γαληνὰ μάτια τῆς Λίντιας, ξεκουράζονταν πάντα κάπου ἄλλου — κι ὅλο ἔμοιαζε νὰ βλέπει κάτι. Καὶ στὸ πρόσωπό της βασίλευε μιὰ γαληνὴ ὁμορφάδα, μιὰ νοσταλγία ἐκείνων που ποθοῦσε.

Ξαναπορουσιάζεται ἡ Λίντια μπροστὰ μου ἔτσι — κι ἀμέσως στὸ πλάι ξαναφαντάζει πιὸ ἄσκημη, πιὸ μέτρια, μὲ τὴ φυσιογνωμία που ἔμοιαζε μισερὴ — ἡ Μαρίκα ἢ κόρη τοῦ πατέρα μὲ τὸ στενὸ μέτωπο.

Τὰ ἰσκιωμένα μάτια τῆς Λίντιας τὸ φωτεινὸ ἀνοιχτὸ μέτωπο της τὸ στολισμένο μὲ πλούσια μαλιά. Τὰ μαῦρα μάτια τῆς ἄλλης, καὶ τὸ ζοφερὸ στενὸ της μέτωπο, πνιγμένο ἀπὸ φουντωτὰ μαλιά. Κ' ἢ ἤρεμη ἔκφραση τῆς Λίντιας, καὶ τ'ἀργοκινήματά της, γεμάτη ἤσηχο βαρεμὸ, — κι ὅλα ὀλοένα σμίγουνε πάλι καὶ βλέπω τὴ σιλουέτα τῆς Μαρίκας νὰ γλιστρᾷ στὸ σκοτάδι, καὶ νὰ χάνεται ὀλότελα — καὶ νὰ ξαναγεννιέται ξάφνω, πιὸ βαθιὰ ἄσκημη πιὸ θλιβερὴ, μὲ πιὸ στενὸ μέτωπο.

Ἡ Λίντια ἔμεινε πάντα κάτι παράξενο γιὰ τὴν ἄσκημη — Καὶ τούτη νόμιζε, — σχεδὸν εἶτανε βέβαιη — πως εἶχανε ἀνάμεσα τους κάποια ἀμεσότερη συγγένεια, πως ἴσως νάτανε οἱ κόρες τοῦ ἴδιου πατέρα — κ' ἤξερε πως ἐκεῖνος που τὴν εἶχε κάνει τόσο ἄσκημη, θὰ μπορούσε νὰ γεννήσει ὅμοια κοὶ μιὰ ἀδελφὴ της ὁμορφῆς. Γιατὶ κι ὅλας, ἴσως νάχανε καὶ μιὰ βαθιὰ ὁμοιότητα ἀναμεταξὺ τους, ἡ Λίντια καὶ ἐκείνη.

Ἡ Λίντια δὲν πρόσεχε τὴν ἄσκημη. Κάποτε τὴ θεωροῦσε, καὶ ἴσως τὴ λυπότανε λίγο μὰ συνήθως εἶτανε ἀπασχολημένη μὲ τὸ ἑαυτὸ της. Κ' ἢ τρεμουλά τῶν χειλιῶν τῆς Μαρίκας, δὲν εἶδεινε γι' αὐτὸ κανένα μῖσος παρὰ τὴν ἴδια ἀπελπισιὰ που δὲν ἔλιπε — κι ἀγαποῦσε πάντα τὴ Λίντια,

Μιὰ μέρα, που βρισκόντανε κηθισμένες στὶς ψάθινες πολυθρόνες τοῦ ριχτιμοῦ, κάτω ἀπὸ ἓνα πλάτανο, διαλογίστηκε νὰ μιλήσει μὲ τὴ Λίντια πιὸ ἀνοιχτὰ, νὰ τῆς πεί, ἐκείνης, ἕως τὶς λαγάρες καὶ τοὺς βαρεμένους καμηιοὺς της γιὰτὶ μόνη ἐκείνη θὰ μπορούσε ἴσως νὰ τὴν καταλάβει. Μὰ δὲ δυνήθηκε νὰ τὸ κάνει γιὰτὶ μόλις γύρισε πρὸς τὸ μέρος της, καὶ τὴν εἶδε ἔτσι φεγγόβολη, βυθισμένη σὲ κάποιο γαλάζιο της ὄνειρο, φοβήθηκε μήπως τὰ μάτια που ὅλο φέγγανε δὲ θὰ τὴν προσέχαν, μήπως τὰ χεῖλια που τὰ εἶχε ἀλικοβάφει ὁ Πόθος δὲ θὰ τῆς ἀποκοινοῦσαν. Καὶ χαμήλωσε τὸ κεφάλι κι ἔπεξε μ' ἓνα μαντηλάκι, ξικολουθώντας μιὰ ἀρχιμισμένη δμιλία, καὶ ἀρχίζοντας νὰ πιστεῦει πως θ'ἀπρεπε μονάχα νὰ τὴν ἀγαπᾷ ἀπειριόριστα χωρὶς ἐκείνη νὰ τῆς χαρίσει ποτές κανένα της λόγο.

— Ἐβλεπε ἔτσι τὴ Λίντια, ξεχασμένη στὶς γαλάζιες σκέψεις της καὶ προσπαθοῦσε καὶ κείνη νὰ φτάσει τὰ δράματά της — καὶ μέσα της ὀλοένα ξυπνοῦσε ἢ φυσιογνωμία τοῦ πατέρα — κι ὅλα ἔχρωμα, ἀθόρυβα, σωπασμένα.

Κατόπι, ὅλα μπλεγμένα σ' ἓνα ἀρμονικὸ μέρδεμα — — — Τὸ φθινόπωρο ἔφτασε. Τὰ ρόδα εἶχαν ἀνοίξει, πιὸ ἄρρωστα, πιὸ κόκκινα, μὲ πιὸ βαριές μυρωδιές.

Ὅλα μοσκοβολοῦσαν πολὺ, πολὺ — — Καὶ τὴ Μαρίκα, τὴ βλέπω νὰ χάνεται μέσ' στὶς δμιχλες προχωρώντας, κάποιο σούρουπο, σ' ἓνα μονοπάτι πνιγμένο ἀπὸ δέντρα — — καὶ ἔτσι σιγὰ σιγὰ, χλωμαίνει, χλωμαίνει, καὶ χάνεται σ' ἓνα πονεμένο ὄνειρο.

Δὲ μοῦ μένουνε πιὰ παρὰ κάποιες θύμησες που σαστίζουν, κάποια σκέρτσα ἀνάψυχα καὶ δάκρυα βουβί' κάποιες προσπάθειες νὰ ζεῖ διάφανα καὶ χαμογέλια φοιχτὰ στὴν ἄσκημια τους — κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τὸ καθάριο γέλιο τῆς Λίντιας, τῆς κόρης που εἶχε τὴ βαριὰ ὁμορφιὰ τῶν φθινοπωριάτικων λουλουδιῶν που ὀλοένα προσμένουν ἓναν ἀργοπέθαντο θάνατο.

Νύχτες που περᾶσανε πάλι ἄπνες, σκορπώντας πέταλλα τῶν τριαντάφυλλων στοὺς ψυχροὺς ἀνέμους — καὶ ξαγρυπνισμένα πρωγιά —

Κι ὁ πατέρας, ἀνάλλαγος που ἔμοιαζε νὰ μὴ νοιώθει τίποτα, σόπαινε πάντα.

Ἡ Μαρίκα τὸν ἔβλεπε πιὸ ξέθωρα, ἄτονα — — σὰ νεκρὴ — —

Ἐνα πρωὶ ἔφυγε ἡ Λίντια γιὰ μιὰ μεγαλούπολη, ὅπου τὴν προσκαλοῦσανε συγγενεῖς της — — Ἡ ἄσκημη ἔμεινε ἀπὸ τότες μόνη, γιὰ πολὴ, γιὰ πάντα — — καὶ τὴ βλέπω νὰ χάνεται ἀνάμεσα στὶς δμιχλες προχωρώντας ἓνα βράδυ σ' ἓνα σκοτεινιασμένο μονοπάτι τοῦ κήπου, πνιγμένο ἀπὸ φυλλωσιές φουντωμένων δέντρων

C. BALMONT.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Τὸ σκοτάδι ἀπλώθη τ' ἀργό.
Τὶ γωρὶς σκοτεινιάζει. Ποῦ γὰσαι!
Τὸ παράθυρο τώρα σφαιλῶ.
Τὰ παλιὰ μας — θυμᾶσαι;

Χρυσωμένα τὰ βράδνα σὲ στεφάνια ρουμπίνια
χάδια μούχρωμα — κι ἄσμα βουβό.
Τὰ πολύχρωμα παγώνια ἐκεῖνα,
μὲ νταντέλες λεπιές κρινολίνα,
σιλουέτες γιγάντων καὶ κρῖνα
στῶν συγγένων τὸ σκόρπιο σωρό.

Ὅμως τώρα πληκτικῆ
στεναγώρια ὁ ἀγέρας μοῦ φέρνει,
διαιτὰ εἶν' ἢ πόστα κλειστή,
κ' ἢ ταράσσα μας ἔρημη.

Ὁ ἀγέρας ξεσπᾷ τὰ πανιά.
μοινοσκεμὲν' ἀπὸ τόση βροχῆ,
ἔξω τώρα παντοῦ σκοτεινά,
σκοτεινὰ στήν ψυχῆ.

Ὁ καιρὸς ἀργὰ φεύγει, κ' εἶν' ἄχρηστος τώρα.
Τὶ νὰ κάμω ἐδῶ στήν πικρὴ μοναξιὰ,
μ' ἀρωσιτιάρικη λάμπα πὸν νεκρώσιμην ὦρα
μοῦ θυμίζει πικρά;
Κ' ἦσαν μέρες φλογάτες, οὐράνια πουλάκια,
παγκοσμίων ἀχιδῶν φωτιά,
μέρες κρύσταλλες, σὰν σεραφεῖμ φτερουδάκια,
μέρες ἡμέρες σὰν τ' ἀγνά συνεφάνια,
μέρες πᾶσβυσαν πιά.

Τώρα ὁ κῆπος μας πιά ὁ φτωχὸς
ἀφανίστη σὲ δαιμόνων σαῖτες.
Κι ὁ ἀγέρας σκορπᾷ ὁ κακὸς
Τὶς στερνὲς μαργαρίτες

Καὶ θαρρεῖς πῶς χορὸ
μὲ τὸ χάροντα σύρει,
κλαίει ὁ κῆπος φτωχὸς,
κ' ἔρμος, μοιάζει βουβὸ μοναστήρι.

Τῆς ἐκδίκησης στρώνει γιορτὴ
ὁ ἐχθρὸς πὸν σκοτάδια ἀγαπᾷ.
Εἶναι βλέπεις μιὰ μοῖρα γραφτὴ
τοὺς ἀνθρώπους νὰ σκορπᾷ.

[Μετάφρ. ΛΑΡΑ]

ΤΟ ΡΗΜΑΔΙ

«Ils sont le monotone pas
— Celui qui vient et qui s' en va
Toujours le même et j' amais las --
De l' horizon vers l' horizon.»
[VERHAEREN : «les mendiants»]

Κάθε φορὰ πὸν ὁ Ριρὴς μὲ κύτταζε ἔμνευσκα λυπημένους· καὶ μὲ κύτταζε μοναχὰ στὸ πρόσωπο ὁ Ριρὴς.

Σὰ μὲ κράταγε ἀπὸ τὸ χέρι — εἶχε ἓνα σφίξιμο ἢ παλάμη του ἀπὸ κρῦα κόκκαλα πὸν θὰ γέννονταν ζωὴ — δὲν ἤθελα νὰ μὲ παρατήση, ἐπειδὴς ἔτσι ἐννοιωθὰ μιὰ τέτοια χαρὰ πὸν μ' ἔκαμε νὰ λυγίζω ἀπὸ γλυκάδα. Κάποιες φορὲς ἀνατριχοῦσα. Πάντοτε ἐννοιωθὰ πὸς θὰ εἶχα ἀνατριχίλες, μὰ δὲν τίς δοκιμαζᾷ· νόμιζα πὸς μαζί τους θὰ μᾶς ἔρχονταν καὶ κάτι καινούργιο, κάτι πολὺ καινούργιο, πὸν τὸ σκιαζόμουνα.

Ὁ Ριρὴς μὲ κύτταζε μοναχὰ στὸ πρόσωπο. Μ' ἔπιανε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ παίρναμε μαζί τὸ δρόμο, πὸν εἶχε τὸ χρώμα τῆς στέγνιας καὶ πὸν μᾶς ἔφερε ὡς ἓνα ἐρημικότατο τοπίο. Ἀμέσως ἀπ' ἐκεῖ, κι ἄδεια ἀκόμη βλέπαμε τὴ θάλασσα πὸν ἀπλώνονταν ξένοιαστη, μὲ μιὰ γαλήνια μοναχικότητα ὡς τὸν ὠχρογάλαζο ὀρίζοντα. Μ' ἄρξε αὐτὸ τὸ τοπίο. Κανένας δὲν πέραγε, κι νένας δὲν φαίνονταν πίσω ἢ πεδιάδα χωρὶς δένδρα κι ἀνάπνοη σὰ ξέρα. Μ' ἄρξε αὐτὸ τὸ τοπίο γιατί ἐδῶ ὁ Ριρὴς ξεχνουῦνταν στὸ κύτταγμα τῆς θάλασσας, κ' ἔπανε νὰ μοῦ γλύφῃ τὸ πρόσωπο μὲ τὴ ματιὰ του. Λίγες φορὲς γυρνοῦσε πρὸς τὸ μέρος μου, σὰ χαννωμένος ἀπὸ ἓνα ἀλλοίθωρο κούρασμα· σὰ χαννωμένος τόσο πὸν δὲ μὲ πρόσεχε, καὶ ξανάφευγε πάλι ὅλη του ἡ ματιὰ καὶ τὸ πρόσωπο πρὸς κάποια θαμπώματα πὸν πλανιόταν σὰ μάκρυντα. Ἡμουνα ἔτσι πολὺ εὐτυχημένος, καὶ δὲ μπορούσα παρὰ νὰ τὸ ἀγαπῶ αὐτὸ τὸ τοπίο.

Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνηνα — αὐτὸ ἴσια μὲ σήμερα ἀκόμη τὸ θυμοῦμαι θαυμάσια — εἶχα ξανθὲς μποῦκλες· τόσο ξανθὲς πὸν ἐγὼ τίς νόμιζα χρυσαφένιες. Κι ὁ Ριρὴς μέσα σ' αὐτὲς βάζοντας τὸ χέρι μὲ χάδευε. Κύτταζε μὲ τὸ χρώμα τῆς θάλασσας κ' ἐγὼ καταλάβαινα πὸς τίποτε ἀπὸ μένα δὲν ἐννοιωθε. Στὰ μαλλιά μου χάδευε κάποιον ἴσκιο φευγάτο, παλὺ ξένα φευγάτο . . . Ἴσως μιὰ ξανθὴ λατρεία . . . Τότες αἰσθανόμουνα τὸν ἑαυτὸ μου σὰ μεγαλομένο. Ἡμουνα πνιγμένος σὲ μιὰ εὐτυχία πὸν δὲν τὴ ξεδουάλυνα.

ὅπως κι' αὐτὸ ποὺ θὰ ζητοῦσε ὁ Ριρὴς ἐκεῖ μακριά, ὅπως κι' αὐτὸ ποὺ ἄγγιζε ὁ Ριρὴς ψάχνοντας στὸ χλιαρὸ ὑπνιασμα τῶν μαλλιών μου.

Τὸν κουρευιάρη τὸ Ριρὴ τὸν εἶχα γνωρίσει ἀπ' τὸ χειμῶνα. Ἦτανε ὁ ἀδελφός μου ἄρρωστος, κ' ἐρχόταν κάτω ἀπ' τὸ μπαλκόνι νὰ τοῦ πῆ τραγουδία. Ὁργανο δὲν ἔπαιζε καὶ τὸ ρυθμὸ τὸν κράταγε σειῶνας τῆν' ξεπετωμένη δράνα, ποὺ ἔφτανε ὡς τὸ μεσιὸ παράθυρο.

Ἡ μητέρα μου τοῦ ἔδινε συχνὰ ἐλεημοσύνη, κ' ἐγὼ τὸν ἔδωκα τῆ γνωριμία μου.

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἀνοιξῆς ὁ ἀδελφός ἔγινε καλὰ — καὶ πιά ὁ Ριρὴς δὲν ἔλειπε ἀπ' τὴν πόρτα του σπιτιοῦ μ'ε.

Μέσα στὸν κῆπο μας εἶχαμε μιὰ γούρνα, ἀρκετὰ μεγάλη κι ὀλοστρογγυλὴ ἀπὸ μάρμαρο. Ἦτανε πάντα στεγνὴ καὶ μοῦ ἔκαμε νὰ θυμοῦμε τὰ μωρὰ ποὺ φοβοῦνται τὸ νερὸ.

Ὅταν, ὕστερα ἀπὸ τὸ δῦσμα τοῦ ἡλίου, πέραγα ἀπὸ κοντὰ τῆς ποτίζοντας τὰ λουλούδια πρόσεχα πάρα πολὺ μὴ τὴ βρέξω. Ἦτανε πάντα στεγνὴ, καὶ τὸ καλοκαῖρι ποὺ τὴν ἔψηνε ὁ ἥλιος, μοῦ φαινότανε πὼς θ' ἄχνιζε ἢ ἀσπρίλα τῆς, καὶ πὼς θὰ σβυοῦνταν ἀργὰ ἐμπρὸς στὰ μάτια μας.

Κάθε ἀπομεσήμερο ὁ Ριρὴς — αὐτὴν τὴν ὥρα ὁ κῆπος ἦταν ἐρημικὸς — ἐρχόταν δίπλα τῆς καὶ μὲ μιὰ ἀφραστὴ τρεμουῖα ποὺ μισόκλεινε τὰ ματόκλαδά του, ἀκούμπαγε τὸ μάγουλο στὰ στεγνὰ τῆς χεῖλια. Κάποιες φορὲς ἐκεῖ τὸν ἔπιανε ὁ ὕπνος, κοί ποτές δὲν ἔφευγαν δὲν ἐρχονταν κανεὶς νὰ τὸν πάρῃ.

Ὅταν Ριρὴς περνοῦσε ἔξω ἀπὸ τὶς γκρίλλες τοῦ κήπου, ὁ μικρὸς μας ὑπρέτης τοῦ φώναζε δείχνοντας τὴ γούρνα: «Ἐλα, ἔλα, τρελλοριρὴ στὴν ἐρωμένη... Ἐλα, σὲ καρτεράει... τρελλοριρὴ.» Κ' ἐκεῖνος γυρνοῦσε τὴν ἀγκωνί τοῦ δρόμου, ποὺ ἦταν φορτομένη κισσὸ γιὰ νὰ φύγῃ. Φεύγοντας ὄλο κύτταζε τὴ γούρνα.

Ἔρχονταν στιγμὲς ποὺ μοῦ φάνταζε σὰν κάποιοι μεγάλοι ἄρχοντες. Καὶ τὸ μεγάλα ἄρχοντα μιὰ θλίψη ἀτέλειωτη τὸν καταντοῦσε παιδί: ἓνα παιδί πολὺ σκεφτικὸ. Σ' ὅλα του πλάγιαζαν, θαρρεῖς, ἀργιὲς θύμησες... ἀπὸ νιάτα εὐγενικὰ χιροῦμενα. Σὰ νὰ εἶχε περάσει μιὰ ἐποχὴ μεγαλείων. Κι ὅμως ποτές ὁ ἴδιος δὲ μοῦ παράστησε τὰ περασμένα του γιὰ πλοῦσια. Μὲ τὰ λόγια του ἠθελε νὰ μὲ πείσῃ πὼς πάντα ἦταν σὰν καὶ τώρα, χωρὶς ν' ἀρνιέται τὴ σκιὰ κάποιου κρυφοῦ ποὺ σαβάνωνε τὰ παιδικὰ του χρόνια. Κι αὐτὸ τὸ κρυφὸ δὲ μοῦ τὸ ξεμολογήθηκε ποτές. Σὰς ὀρκίζομαι πὼς λέγω ὅλη τὴν ἀλήθεια: νὰ μὴν ἀμφιβάλλεται. Κι αὐτὸ πάλε ποὺ θὰ σὰς πῶ τώρα νὰ μὴ σὰς φανῇ παράξενο.

Εἶναι ἀληθέστατο κι ὀρκίζομαι πὼς θὰ σὰς τὸ πῶ ἀπαράλαχτο ὅπως ἔγινε.

Καθόμεσταν στὴν ταράτσα ὁ Ριρὴς εἶχε γύρει στὰ γόνατά μου σὰ γιὰ νὰ κοιμηθῇ. Ὁ ἀδελφός μου ἦταν πιὸ ἐκεῖ καὶ διάβαζε σ' ἓνα μεγάλο βιβλίο: ἔξαφνα ἐκεῖ ποὺ διάβαζε πρόφερε μεγαλόφωνα καὶ ἀδιάφορα ἐκείνη τὴ λέξη. Τώρα μὴ μοῦ ζητήσετε νὰ σὰς πῶ πιά ἦταν: ἔχω πιστέψῃ ὅτι τὴν ξέχασα, ἦρα στὴν ἀνάγκη νὰ πιστέψω ὅτι τὴν ξέχασα. Μονάχα σὰς λέγω πὼς εἶταν τόσο τρομερὴ ὥστε μοῦ γέννησε ἓνα πλῆθος ιδέες, ἓνα μυροῦκνισμα ἀπὸ ιδέες τόσο ποὺ μέσα τους τὴν ἔχασα, καὶ χωνεύτηκε ἐκεῖ γιὰ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὴν ἀγριάδα τῆς, σὰν ἓνα καταχθόνιο σπέρμα.

Καὶ τὴν ἔχασα ἔτσι ποὺ δὲν μποροῦ νὰ τὴν ὀρίσω τώρα, καὶ ξέρω νὰ πῶ μονάχα τὸ πόσο μισητὴ στάθηκε γιὰ μένα.

Μιὰ λέξη, καὶ νὰ μοῦχη φέρῃ τόση λύπη.

Τὴν ἐπρόφερε ὁ ἀδελφός μου, ποὺ διάβαζε στὸ μεγάλο βιβλίο: καὶ τὴν ἐπρόφερε μεγαλόφωνα κι ἀδιάφορα.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνηνα ὁ Ριρὴς δὲν πρόσεχε παρὰ στὸν ἑαυτό του ποὺ εἶχε γύρει στὰ γόνατά μου σὰ γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

Κι ὅμως χιπηθήκα ἀπ' αὐτήνα τὴ λέξη, γιὰ φάνεται πὼς θάταν ἀπ' τὸν ἴδιο ἑαυτό του: ὅταν μείναμε μονάχοι μὲ κύταξε κατάματα: τὰ βλέφαρά τὰ κράταγε τσιτωτὰ ἀνοιγμένα μιὰ δύναμη παθιάρικα καρτερευτική: ἦτανε χιλκοπράσινος, κ' ἢ καλωσύνη τοῦ παρακάλου τρεμουῖαζε στὰ χεῖλια του: δὲν εἶχαν κανένα χρῶμα.

Ἦρε πιὸ κοντὰ μου, πολὺ κοντὰ μου ποὺ ἐννοίωσα καλύτερὴ τὴν ἀγωνία τοῦ αἵματος, καὶ μοῦ ζήτησε τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξης. Δὲν τοῦ ἔδωκα ἀπάντησιν: σήκώθηκα καὶ τράβηξα ἔξω.

Καταλάβαινα πὼς εἶχα χλωμιάσει καὶ δὲν ἠθελα νὰ τὸ δῆ αὐτὸς.

Μὰ δὲ μ' ἄφησε, κ' ἐρχονταν ἀπὸ πίσω μου, κ' ἔτρεχε κατόπι ἀπὸ πίσω μου, γιὰ ἔτρεχα κ' ἐγὼ μὲ τ' ἀλαλητὸ ἑνὸς ὀλότρεμου ἀγριέματος. Κι' ὄλο μοῦ ζητοῦσε νὰ τοῦ ξηγήσω τὴ λέξη: Ἡ ξεδοντιάρα του φωνὴ μελάνιαζε σ' ἀμαρτήματα τοῦ κόπου... Κ' ἐγὼ λιγούργιαζα ποὺ τὸν ἄκουγα νὰ μοῦ φωνάζῃ ἔτσι παρακαλεστικὰ καὶ ραγισμένα. Μέσα μου ὅλη ἡ ζωὴ κρυφοσπαταροῦσε, καὶ γενόταν σὰν κούφιος καημὸς μὲ ξεψυχισμένες βραχοφωνές,

Κι ὅμως μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ τοῦ κάμω τὸ θέλημα, γιὰ μὲσ' στὴν τρομαγμένη λαχτάρια μου, ἄκουγα μιὰ ἀπόχη φωνὴ νὰ μου λέγῃ πὼς κάθε ἐξήγησιν αὐτῆς τῆς λέξης θὰ σκέβρωνε ἓνα μεγάλωτο μέρος τοῦ εἶναι του: ἴσως τὴν ἐστία καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ὑπαρξῆς του.

Φοβοῦμουν πὼς θὰ τὸν ἔβλεπα ἀμέσως νὰ σωριάζεται μπροστὰ μου μὲ κοματιασμένες τὶς ματιές του: κ' ἔκλεισα τὸ στόμα μου, νὰ μὴ μοῦ φύγῃ λέξη.

Μιά στιγμή δὲ ξέρω πὼς μοῦ ἦρτε καὶ γύρισα νὰ τὸν διῶ. τὰ πόδια μου σκοντάψανε. Λίγες ἀντιφεγγές πρασινόφλογες, μὰ πολὺ λίγες φεγγρίζανε στὰ μάτια του γιὰ μένα. Κύτταζε ἐμένα καὶ μὲ κύτταζε μοναχὰ στὸ πρόσωπο. Τὰ μαλλιά τοῦ εἶχαν κατέβει στὸ μέτωπο· τοῦ τὸ σκέπαζαν ὅλο καὶ δείχναν πὼς μαζεῦαν ἐκεῖ πλέρια τὴν ἀποκαμωμένη ἀγωνία. Καὶ μὲ χαμογελοῦσε μ' ἕνα ἰδρωμένο χαμόγελο, ποῦ τοῦ τὸ σκάλιζαν ἐκεῖ τὰ λαχανιάσματά του. Ὅλα του τὰ μυσίδια χώνευαν μέσα σ' αὐτὸ τὸ χαμόγελο· δὲν πρόσφερε πιά καμμιά λέξη σὰ νὰ μοῦ τὰ ζήτηγε ὅλα μ' αὐτό — — Τὰ πόδια μου σκοντάψανε, θαρρεῖς σὲ κάποια πέτρα ποὺ ξάφνου φύτρωσε μπροστά μου, δὲν τὴν εἶδα, κ' ἔπεσα τὰ μπροσύνυτα χάμου, χαμένος σ' ἀναφυλλητά. Μὲ τις δυὸ παλάμες σκέπασα τὸ πρόσωπο, κ' ἔκλαψα γιὰ ὅλα ποὺ μοῦ τὰ εἶχε μάθει μὲ μιᾶς ἐκεῖνο τὸ χαμόγελο.

Ἔκλαψα . . .

Γύρω μου ἐννοιωθα νὰ κυκλογυρίζῃ ὁ Ριρῆς — Δὲ τολμοῦσε νὰ μοῦ πῆ λέξη . . . δὲ μοῦ ἄγγιξε· μὰ αἰσθανόμουνα ὅτι χαμογελοῦσε καὶ πιότερο, ἔτσι πεσμένος, λειποψύχιαζα . . . σὰ νᾶρχουνταν ἕνας κίνδυνος ἀπὸ φλόγες νὰ μὲ ζώσῃ· ἴσως αὐτὸς ποὺ ἔρριχνε τις πρασινόφλογες ἀντιφεγγές στὰ μάτια τοῦ Ριρῆ. Μὲ σκεπασμένο τὸ πρόσωπο τὰ εἶχα πάλι μπρός μου αὐτὰ τὰ μάτια, ποὺ φεγγρίζανε γιὰ μένα. Τὸ χαμόγελο του δὲν τῶβλεπα μ' ἄκουγα καθαρότερα τὸ δρομομαχισμένο λαχανίασμα καὶ νόμιζα πὼς τώρα ἀγάλια ἀγάλια ἕνα χέρι τρεμουλιάρικο τὸ ζωγράφισε ἐπάνω μου — ἀγάλια, πολὺ ἀγάλια — αὐτὸ τὸ ἰδρωμένο χαμόγελο.

Ἦστερα ἀπὸ λίγες στιγμές — ποὺ δὲν ἐννοιωσα πὼς πέρασαν ἢ ἂν πέρασαν — τὸ λαχανίασμα πῆρε νὰ ὀγκώνεται κ' ἐπανωθιό μου, καὶ γύρω μου, σὰ μιὰ πνοή ποὺ τ' ἀνάδευε ὅλα βαρυνὰ κρυῖα. Καταντοῦσε σὲ φωνὴ ποὺ ἀνατρεῖδουνταν μέσ' σ' ἄμοιαστο σκούξιμο.

Δὲν ἤξερα ἂν θᾶβλεπα, δὲν μποροῦσα νὰ σκεφθῶ ἂν μιὰ φορὰ ἔβλεπα, καὶ μηχανικά — ὅπως μιὰ χειρονομία μέσ' τὸν ὕπνο — ἄνοιξα τὰ μάτια μου . . .

Κανένας! . . .

Ἐγὼ πεσμένος σιμὰ στὴ ρίζα ἐνὸς δέντρου, ποὺ πάλευε τρικυμιστὰ μὲ τὸν ἀγέρα· ὁ ἀγέρας ὅλο καὶ πόλλυνε . . .

Κανένας . . .

Καὶ τὸ δένδρο μακροσφύριζε, κινῶντας ἀπελπισμένα, τὰ κλαδιά — ὅπως τυφλὸς ποὺ ζητεῖ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ ἀφεύγατα χτυπήματα.

Κανένας . . .

Καὶ τὸ δένδρο, λαχάνιαζε κ' αὐτό, κάτω ἀπ' τὴν σκιὴς τῶν σκοτεινῶν σύγνεφων, ποὺ πέρασαν μὲ μιὰ βαρεμένη βιάση . . .

Εἶμουν μόνος, κὶ αὐτὸ μοῦ φάνηκε τρομερότερο παρ' ἂν ἔβλεπα τὰ μάτια τοῦ Ριρῆ σκυμένα πρὸς τὸ πρόσωπό μου. Πετᾶχτηκα ὀρθός. Μακρυνὰ ὁ σάλαγος τῆς ἀκρογυλιᾶς ξεφώνηγε γιὰ τὴν ἐγκατάλειψη του, σὰν ἕνας παθιάρης, ποὺ κάμει τὴν ἀρρώστια του φωνή — Καὶ τὸ δένδρο σιμὰ μου λαχάνιαζε, ἔτσι μονάχο. Μοῦ φάνηκε πὼς ὅλη ἡ ἐρημιὰ ἦταν γεμάτη ἀπὸ μένα κὶ ἀπ' τὸ Ριρῆ, πὼς ἐμεῖς κάναμε τὴν ἐρημιὰ. Κὶ ὀλότρεμος ἐννοιωσα πὼς ἔπρεπε νὰ φύγω.

Ὁ ἀγέρας γέμιζε, πέρα ὡς πέρα, τὸ τοπίο ἀπ' τὴ μουντοσύνη τῶν σύγνεφων· κάτι πιὸ κρυὸ ἀπ' τὴ νύχτα. Τότες ξεφώνησα μ' ὅλη τὴ στεγνὴ δύναμη ποὺ εἶχα στὰ πνεμόνια μου, σὰ γιὰ νὰ φοβίσω κάποιον, νὰ κάμω κάποιον νὰ σταθῇ, ποὺ νὰ σταθῇ ἔπρεπε· καὶ οἶχτηκα σ' ἕνα τυφλὸ τρεχίό, νὰ φτάξω σπῆτι, ὅπου θὰ μὲ ἡμέρωνε ἡ ἀδιαφορία τῶν ἄλλων.

Κλείστηκα στὴν κάμαρη μου, μὰ κ' ἐκεῖ μ' ἔζωσε πιὸ ἀπόκοτος τρόμος. Τὸ λαχανίασμα ζοῦσε αὐτήνα τὴ φορὰ μέσα μου. Μοῦ ἦταν ἀδύνατο πιά νὰ κλάψω. Τὸ λαχανίασμα του ζοῦσε μέσα μου. Ἦθελα νὰ κλειστῶ κὶ ἄλλο στὴν κάμαρη μου. Μοῦ φαινόταν τώρα αὐτὴ σὰν ἀπέραντη, καὶ φρυμάζι μέσ' στὴν εὐρυχωρία της. Ἀπ' τὸ παράθυρο, ἦταν ἀνοιχτό, χοντροπεροῦσε τὸ φῶς καὶ μαζί του σὰ νὰ χύμιζαν μέσα σύγκρυα ἀπὸ ἀδυσύνη . . .

Ἐτσι ἔπεσε μιὰ παχειὰ ἀνάσα μεταξὺ μας.

Ὁ Ριρῆς ἔκαμε μέρες νὰ φανῇ· δὲν ἤξερα ἂν ὕπνορχε, ὡς ποὺ μιὰ νύχτα, τὴν ὥρα ποὺ ἀνεβίαιναμε νὰ κοιμηθοῦμε, ἄκουσα τὸ τραγοῦδι του. Μιὰ ἀνατριχιασμένη μελαγχολία πέρασε καὶ πλήθαινε στὸ στήθος μου. Τώρα παθιαζόμουνα ἀπ' τὴν ἐπιθυμία νὰ διῶ τὸ Ριρῆ· καὶ τὸ ἄλλο πρωί, μιὰ κρυφὴ του σκέψη θὰ μάντεψε τὴν ἐπιθυμία μου, ἦρτε ἔξω ἀπὸ τις γκοῖλλες κ' εἶπε πάλι τὸ τραγοῦδι του. Ἦρτα σιμὰ του· οἱ ματιές του ἦτανε σύννεγρες καὶ χαμηλές· τὰ λιγνὰ μισίδια τ' ἄδεναν στὴ μορφὴ του, ἕνας καῦμὸς μοναξιάς . . .

Κὶ ἡ φωνὴ του τώρα ποὺ τραγουδοῦσε ἦταν ὅπως καὶ χτές τὴ νύχτα· εἶχε κάτι σὰ πλήγιασμα ἀπ' αὐτὸν τὸν καῦμό.

Μέσα μου στερεώθηκε ἡ ἴδια πάλι ἀνατριχιασμένη μελαγχολία. Ὁ Ριρῆς δὲ μοῦ μίλησε· μόλις λίγες φορὲς μὲ κύτταζε στὸ πρόσωπο. Ἐφυγε κὶ ἀπ' τὴν ἀγκωνὴ τοῦ δρόμου, ποὺ ἦταν φορτωμένη κισσό, ἀκόμη μιὰ σπαργάνωσε τὴν καρδιά μου, στὸ κτρινιάρικο τραγοῦδι του.

Ἐτσι ἔπεσε μιὰ παχειὰ ἀνάσα ἀνάμεσα μας . . . καὶ σὰ νὰ μιᾶς χώρησε . . .

“Όταν ύστερα από χρόνια, πού γύρισα φοιτητής σπίτι μου, μου διηγήθηκε, έτσι κατά τύχη μιὰ γριά ύπηρετρια πὸς πέθανε «τὸ ρημάδι τοῦ χωριοῦ» — ἓνα πιχτιὸ μεσημέρι τῆς ἀνοιξῆς, ἐκεῖ κάτω δά, δίπλα στὴ στεγνὴ γούρνα τοῦ κήπου, ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ «τὸ ρημάδι» καὶ πιά δὲ ξύπνησε — ἔφερα ἄθελα μου—μιὰ ἴσως καὶ νὰ τὸ ζήτηγε αὐτὸ κάτι αὐσιαστικὸτατο μέσα μου — καθάρια τὴν τρολλὴ μορφὴ ἐκείνου πὸν μὲ κύταζε μοναχὰ στὸ πρόσωπο. “Υστερα βλέποντας τὴ γριά νὰ τελειώη τὰ λόγια της στὸ ὕπνιασμα, βάραινα γλωμίζοντες, βάραινα ἀνήμπορος, περιμένοντας κάτι φριχτὸ νὰ φαντάξῃ στὰ χεῖλια πὸν σώπαιναν. Καὶ τότες θάρεψα πὸς ξανάζησαν στὰ μάτια μου, ἓνα σωρὸ κακοζώητες θύμησες . . . ἀχιτιδίσματα πεπλωμένα — —

. . . . κ’ ἡ γρηὰ ὄλο νύσταζε καὶ τὰ χεῖλια της μοναχὰ σωπαίναν.

1919

ΘΡ. Α. ΚΑΣΤΑΝΑΚΗΣ

Ο ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἄπ’ τὰ πολὺ μακρυνὰ βουνὰ κατέβηκε ὁ ἀνθρώπος μὲ τὴ φτωχὴ στολή καὶ μὲ τὰ ξένα μάτια. Κι αὐτὰ δείχναν ὅτι τὸ πρῶτο πὸν εἶδαν ἦταν ἡ ἄδεια μέρα — καὶ τὰ ξένα μάτια ἦταν ἀκόμη ξαφνισμένη γι’ αὐτὸ πὸν εἶδαν πρώτη φορά.

Κι ἀπ’ τὰ πολὺ μακρυνὰ βουνὰ κατέβηκε ὁ ἀνθρώπος, πὸν ἦταν ἤσυχος ὅσο κ’ ἡ γλυκάδα τῆς πιὸ τρυφερῆς θλίψης, καὶ κατέβηκε πρὸς τὴν πολιτεία πὸν εἶχε τοὺς ἀνθρώπους βιαστικούς καὶ χαμένους σὲ μιὰ σκέψη ἀτέλειωτα ὅμοια. Καὶ γύρισε σ’ ὄλη τὴν πολιτεία ζητώντας τὴν καταλληλότερη θέση γιὰ νὰ μιλήσῃ. Γύρισε παντοῦ, μετρῶντας τρία διάφορα ὄνειρα σὲ τρεῖς νύχτες, κι ἀφοῦ γύρισε ἤρτε καὶ στάθηκε στὸ πιὸ πολυσύχναστο μέρος, ὅπου οἱ ἀνθρώποι περνοῦσαν γρηγορώτατοι, κυνηγῶντας τὴ σκέψη πὸν ἦταν ἀτέλειωτα ὅμοια.

Καὶ στάθηκε ἐκεῖ ὁ ἀνθρώπος μὲ τὰ ξένα μάτια, γιατί κατάλαβε ὅτι περισσότερο ἀπ’ ὄλους θὰ τὸν καταλάβαιναν αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι, πὸν δὲν ἄκουγαν, τρέχοντας πάντα.

Στάθηκε καὶ κλείνοντας τὰ μάτια, ἄρχισε νὰ μιλήσῃ πρὸς τὸ πλῆθος, πὸν δὲν τὸβλεπε. Κ’ οἱ χειρονομίες του ἀνέβαιναν πιὸ ψηλὰ ἀπ’ τὰ μάτια, πὸν κλειστὰ δείχναν βαθύτερο τὸ ἀγέρωχο ἀτένισμα τους.

“Όλο καὶ τίς ψήλωνε τίς χειρονομίες του, κι ἀπ’ τοὺς ὤμους πέφτουν θανατωμένες ἀνατριχίλες.

Κι ἔτσι μιλοῦσε :

— Τίποτε δὲ βασιλεύει ὅσο τὸ κενό. Πλακιμένοι, μὴ πλανιέστε ἀκοῦτε μονάχα ἐμένα. Τίποτε δὲ βασιλεύει ὅσο τὸ κενό· ἀπλώνεται ντιμένο μεγα-

λοπρέπεια, καὶ ζωσμένο δύναμη. Τὸ θρόνο του τὸν ἔχουν στερεώσει οἱ καιροὶ πὸν ἔφεραν τοὺς χαμούς· κ’ εἶναι τώρα ὁ θρόνος τους τόσο στερεός, ὅσο κ’ οἱ ζέστες τῶν μεσημεριῶν . . . Ἐκεῖ θὰ τελειώσῃ ἡ ὑπαρξὴ μ’ ἓνα σπασμὸ ἀρχισμένο σ’ αὐτὸ τὸ τέλος.

Μονάχα οἱ μωροὶ δὲ θὰ ζητήσουν ἐκεῖ τὴν ἡδονὴ πὸν θάχῃ τὸ ἀργὸ τῆς μακαριότητος! . . .

Τίποτε δὲ βασιλεύει ὅταν τὸ κενὸ εἶναι ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς παρμένη στὴν τελειότερη μορφὴ της . . . κ’ εἶναι τ’ ἀναγάλισμα πὸν ποτίστηκε τὴν πατριαρχικότερη εὐφροσύνη.

Τίποτε δὲ μπορεί νὰ γένη τόσο γλυκὸ καταφύγιο, ὅσο ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ κενό. Ἀρχίζει παντοῦ καὶ τελειώνει στὸ ἴδιο του εἶναι γιὰ νὰ ὑπερυψωθῆ βουδαινώντας κάθε διαλάλημα ζωῆς. Εἶναι σπαρμένο φῶς, ἀπὸ λήθη καὶ προσκυνημένο ξεκούρασμα

Στερεώνεται μπρὸς στὰ μάτια ὄλων πὸν μπόρεσαν νὰ βλέπουν χωρὶς ν’ ἀκοῦν

Καμμιά ψυχὴ δὲν εἶναι ἀνώτερη ἀπ’ ἐκείνην πὸν ἔνοιωσε νὰ ζουλεύη τὴν τύχη τῆς ὑπαρξῆς τῆς χωνεμένης μέσ’ στὴν ἀόριστη βαθύτητα . . .

Μακάριοι ἐκεῖνοι πὸν θ’ ἀπαλλάξουν τὴ ζωὴ ἀπ’ τὸ σκοπὸ της καὶ θὰ τὴν ἐγκαταλείψουν στὴν ἐξαύλωση, ἡ ὁποία θὰ τὴ σύρῃ μέσα ἀπὸ μυστικὴ χλιαρότητα πρὸς τὸ ὕπατο ξελάγιασμα τοῦ κενοῦ . . .

Μακάριοι ἔσοι διοῦν τὴν ψυχὴ τῆς κλεισμένης ματιᾶς μου . . .

Τίποτε δὲ βασιλεύει ὅταν τὸ κενό

Γυρέψτε τὸ μεγάλο τ’ ὄνειρο πὸν θὰ σᾶς φέρῃ νὰ στραφῆτε πρὸς τὴ βασιλεία του ;

Κι ὁ ἀνθρώπος πὸν μιλοῦσε σώπασε καὶ σωπαίνοντας ἀνοιξε τὰ μάτια. Κ’ οἱ λίγοι πὸν στάθηκαν νὰ τὸν ἀκούσουν ἔφυγαν γρήγοροι, γιὰ νὰ κυνηγήσουν τὴ δικὴ τους σκέψη, τὴν ἀτέλειωτα ὅμοια. Καὶ τότε ὁ ἀνθρώπος ἀπλωσε κι ἄλλο τὰ ξένα του μάτια καὶ τράβηξε πρὸς τὸ πολὺ μακρυνὰ βουνὸν ἀπ’ ὅπου εἶχε κτεθῆ γιὰ νὰ φτιάξῃ τὴν πολιτεία.

ΣΤΑ ΕΧΟΥΝΕ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙ

Διὲς γύρω σου, ἄλικη ἐρωτιάρια μανία, διὲς γύρω σου . . . Δὲ σοῦ φαίνεται πὸς ὄλα ἔχουνε γιὰ μᾶς τελειώσῃ ;

Τ’ ἀνογογάλια εἶναι ποιότερο μαραμένα παρὰ τ’ ἄνθια πὸν μαρτύρησαν κ’ ἔσθυσαν στὰ κυγχυλητὰ τους χεῖλια

Οἱ μπερνετέδες κρεμμυδιῶνται ἀνάστατοι κ’ εἶναι ξεψυχισμένοι, μακρυνὰ ξεψυχισμένοι, ὅσο κ’ ἓνας ἄνεμος πὸν δὲν περπάτηξε ποτέ

Οἱ μπερντέδες κρεμνιοῦνται ἀνάσαστοι καὶ μοῦ θυμίζουσι σ' αὐτήν·
τὴν πληχτικὰ ὥρα, ἀπομεινάρια σύγνεφων ποῦ σχεδίασαν τοὺς θλιβερώτε-
ρους ἴσκιους μιᾶς θολωμένης μέρας

Διὲς γύρω σου . . . δὲ σοῦ φαίνεται πῶς ὄλα ἔχουσι τελειώσει; . . .

Τ' ἀνθογαλία εἶναι ποιοτέρο μαραμένα

ὦ! πόσον βυθίστηκε ἡ μέρα μέσα στὴ λύπη μας τώρα μονάχα
τὴ λύπη μας εἶναι ζωντανή Τ' ἄλλα βυθίζονται

Διὲς γύρω σου Δὲ σοῦ φαίνεται πῶς ἡ κάμαρη ἔχει μιὰ πιὸ
ζωντανή μυστικότητα ἀπ' αὐτὴ τὴ θύρα ποῦ σωπαίνει καὶ σωπαίνει — σὰ
νὰ ζητῆ ἔτσι ταπεινὰ νὰ μὲ τρομάξῃ

Καὶ μαντεύω πῶς θᾶρτη ἡ νύχτα ἐπίμονη, καὶ θὰ μοῦ δείξῃ ὅλη τὴν
κατάντια αὐτῶν ποῦ τελειώνουσι

Διὲς γύρω σου δὲν σοῦ φαίνεται πῶς ὄλα τελειώνουσι γιὰ μᾶς;

Μαντεύω πῶς θᾶρτη ἡ νύχτα ἐπίμονη καὶ θὰ μοῦ πῇ ὅλη τὴν ἱστορία
τῶν δρόμων ποῦ σῶπασαν

ὦ! ἀν μοῦ ἦταν δυνατό ν' ἀναισθητοῦσα μέσ' τὴν καρδιά της ποῦ
θὰ μίλαγε μονάχα γιὰ μένα

Διὲς γύρω σου, ἄλικη ἐρωτιάρα μανία

Μὲ φοβίζει αὐτὸ τὸ μεγάλο παράθυρο — ἔτσι διάφανα ἀκίνητο
ὀλέπω πῶς θέλει νὰ μοῦ παρουσιάσῃ ὅλη μου τὴν ἀνικανότητα . . . μὰ δὲ
τὴν ἀρνήθηκα ποτὲ — ἄς ποῦνε κ' οἱ ἄλλοι — δὲ τὴν ἀρνήθηκα
καὶ φόβομαι τόσο

Αἰσθάνομαι ὅτι: τώρα ποῦ βραδιάζει μὲ τέτοια νωχέλεια θὰ μισήσω καὶ
τὴν κάμαρη θὰ τὴ μισήσω — καὶ τότες, ἄλλοίμονο. Τί φύχωση
κατήφειας!

Καὶ πάντα ἀντίκρου μὲν ὁ φόβος αὐτοῦ τοῦ παράθυρου . . . ἔτσι με-
γάλο καὶ κλειστό!

Τί φύχωση κατήφειας

Διὲς γύρω σου δὲ σοῦ φαίνεται πῶς ὄλα ἔχουσι τελειώσει μέσ'
στὴ ξωτικὴ μυστικότητα τῆς κάμαρης;

Τ' ἀνθογαλία εἶναι μαραμένα Κ' οἱ μπερντέδες — ὦ! διὲς
τους ἀν ἔχεις δύναμη — κρεμνιοῦνται θάνατοι χαμένης
μέρας

Διὲς γύρω σου